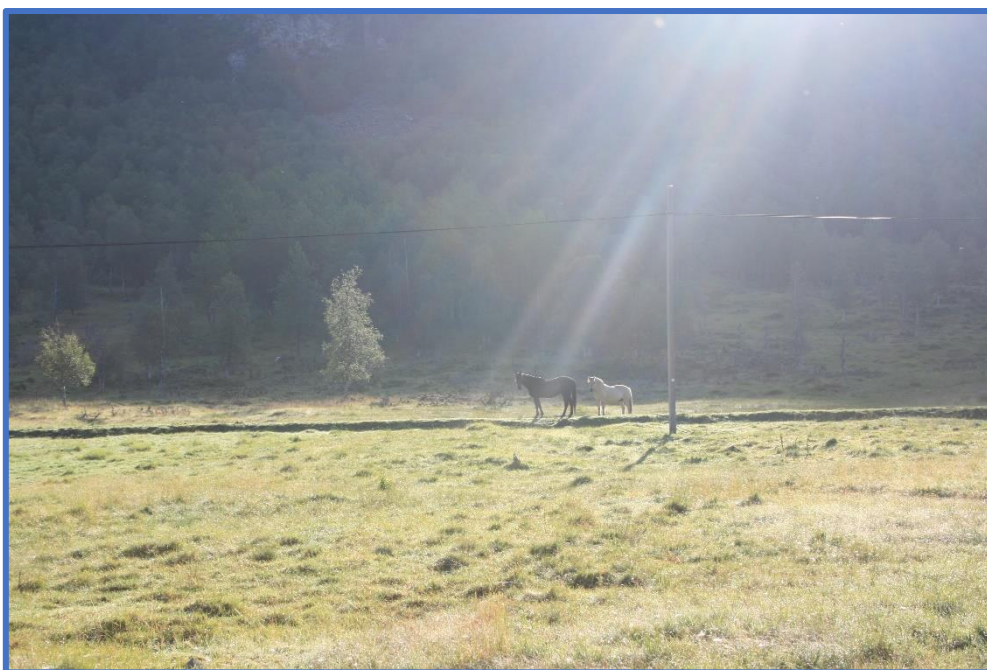

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Den Trondhjemske postvei

Stranda kommune

Siw Helen Myrvoll Grønland
20.11.2020

Innhold

1	Innledning	3
2	Oppdragets mål	4
3	Feltundersøkelser	5
3.1	Befaringsperiode	5
3.2	Metode	5
3.2.1	Registreringsnivå – visuell tilstandsvurdering av veien	5
3.2.2	De ulike tilstandsgradene	5
3.3	Arbeidsverktøy	8
4	Registrering i Askeladden	9
4.1	Nivåinndeling av postveien	9
4.1.1	Autentisk vei	9
4.1.2	Linjeføring	10
4.2	Veirelaterte kulturminner	11
4.2.1	Bruer	11
4.2.2	Landingsvorer	12
4.2.3	Stikkrenner	13
4.2.4	Støttmurer	14
4.2.5	Rodesteiner og merkesteiner	15
4.2.6	Skysstasjoner og poståpneri	16
5	Postveiens muligheter i kommunen	17
5.1	Oversiktsbilde – postveien gjennom hele kommunen	17
5.2	Veitraseer og kulturminner som kan fremheves	17
6	Parseller i Stranda - anbefalte tiltak	21
6.1	Parsell 1 Kjellstadli – Fjelltun	21
6.1.1	Om strekningen generelt	21
6.1.2	Problempunkter	22
6.2	Parsell 2 Fjelltun – Hellesylt	33
6.2.1	Om strekningen generelt	33
6.2.2	Problempunkter	33
6.3	Parsell 3 Ljøbakken – Naustberget	49
6.3.1	Om strekningen generelt	49
6.3.2	Problempunkter	49
6.4	Parsell 4 Herdalen – Svemork	61
6.4.1	Om strekningen generelt	61
6.4.2	Problempunkter	62

6.5	Parsell 5 Svemorka/Sve – Stranda sentrum.....	88
6.5.1	Om strekningen generelt.....	88
6.5.2	Problempunkter	89
7	Oppsummering	97
8	Vedlegg	98
8.1	Fotoliste	98
8.1.1	Parsell 1 Kjellstadli – Fjelltun	98
8.1.2	Parsell 2 Fjelltun – Hellesylt.....	98
8.1.3	Parsell 3 Naustberget – Ljøbakken	98
8.1.4	Parsell 4 Herdalen – Svemork/Sve.....	98
8.1.5	Parsell 5 Svemork/Sve – Stranda sentrum	98
8.2	Kilder	99

1 Innledning

Postvesenet ble stiftet den 17. januar i 1647 og fast postgang ble innført på fire strekninger mellom Kristiania – København, Kristiania – Trondhjem, Kristiania – Bergen og Kristiania – Skien – Kongsberg. Forsendelser av brev og andre papirer var i begynnelsen bare mellom personer med offentlige verv i Norge, amtmenn, prester og andre som hadde en viktig rolle i datidens samfunn. Postrutene ble opprettet for å sikre jevnlig postgang og for å binde landet sammen. Posten gikk da fra å være sendt med egne bud mellom to personer til å bli sendt mellom postbønder langs en postrute frem til mottaker. Noen gårder som lå langs veistrekningen til postveien ble utpekt som postgårder og poståpneri, mens andre fikk ansvar for vedlikehold av veien og plikt med skyss av reisende.

Postgangen mellom Trondheim og Bergen, og til de lokale stedene på denne strekningen, var ustabil og det kunne gå flere uker og måneder mellom hver gang posten kom. Posten fra for eksempel Trondheim til Bergen måtte innom Kristiania før den kom til Bergen. Tilsvarende gjaldt også for post til for eksempel Kristiansund eller Tingvoll. Dette skapte et behov for å opprette en egen postrute mellom Trondheim, Bergen og Stavanger. De eldste postrutene kan dateres til 1653-56, da det ble valgt ut hvilke gårder som skulle være postgårder. På den tiden var det ingen regelmessig postgang på denne ruten, og den 25. desember 1694 ble det bestemt at det skulle opprettes ukentlig postforsendelse til og fra Nordmøre – Trondheim. Posten skulle gå hver tirsdag, men det gikk mer enn 50 år før ordningen med ukentlig postgang fungerte slik den var ment å gjøre.

Anleggelsen av Den Trondhjemske postvei i tidsrommet 1780 – 1804, gjorde ferdselen enklere for postbøndene å frakte posten. Veistrekningen er et av Norges lengste kulturminner og var fylkets første hovedvei som ga en sammenhengende ferdsel mellom Bergen og Trondheim. Som kulturminne er strekninger med bevarte veier viktig å ta vare på for ettertiden som et minne om den tidligste infrastruktur og kommunikasjonssåre i landet vårt. Det gjelder også for tilhørende kulturminner som bruer, stikkrenner og steiner som markerer roder, viser avstand mellom byer eller steder og lignende. Stranda har flere flott strekning som er verdt å fremheve og ta vare på for ettertiden. Her kan det gjøres enkle tiltak og skilting for å vise frem postveien og turmuligheter i dette området.

2 Oppdragets mål

- Kartlegging av postveiens tilstand og vurdering av tiltaksbehov. Se på om det har skjedd endringer og hvilke endringer som har skjedd med veitraseene siden forrige registrering i 1993.
- Vurdering av veiens tilstand med henblikk på skjøtsel og istandsetting, slik at postveien kan tas i bruk til friluftsliv, kultur og historieformål.

3 Feltundersøkelser

3.1 Befaringsperiode

Befaringen ble gjort i tidsrommet 23.07 – 30.07.19, 25.09 – 27.09.19 og 09.07 – 10.09.20

Registreringen ble utført av arkeolog Siw Helen Myrvoll Grønland, prosjektansatt i Møre og Romsdal fylkeskommune.

3.2 Metode

Registreringsarbeidet har blitt utført ved befaring til fots og er en overflatevurdering. Metoden er gjort med en visuell overflateregistrering av veitraseene hvor målet har vært å vurdere veiens tilstand og behov for istandsetting og rydding av vegetasjon. Arbeidet har blitt utført ved fotografering, kartfesting og registrering av tilstanden til veiens ulike elementer som stikkrenner, bruer, veidekke og andre veirelaterte kulturminner.

3.2.1 Registreringsnivå – visuell tilstandsvurdering av veien

Veitraseene er vurdert visuelt ut fra hvordan de ser ut i dag, hvilke skader og endringer som har oppstått på veien siden forrige registrering i 1993. Veiens synlighet i landskapet har vært viktig å vurdere i forhold til grad av gjengroing og hvor det bør gjøres skjøtselsarbeid. Behovet for restaurering/istandsetting av veien er vurdert ut fra størrelsen på skader forårsaket av naturprosesser. Synligheten er sentralt i forhold til veien som kulturminne og for å kunne legge til rette for turmuligheter med historisk innblikk. Veien som helhet, og i sammenheng/relasjon med andre kulturminner som ligger langs en strekning, kan også vurderes ut fra opplevelsesverdien den vil ha for brukere av veien.

3.2.2 De ulike tilstandsgradene

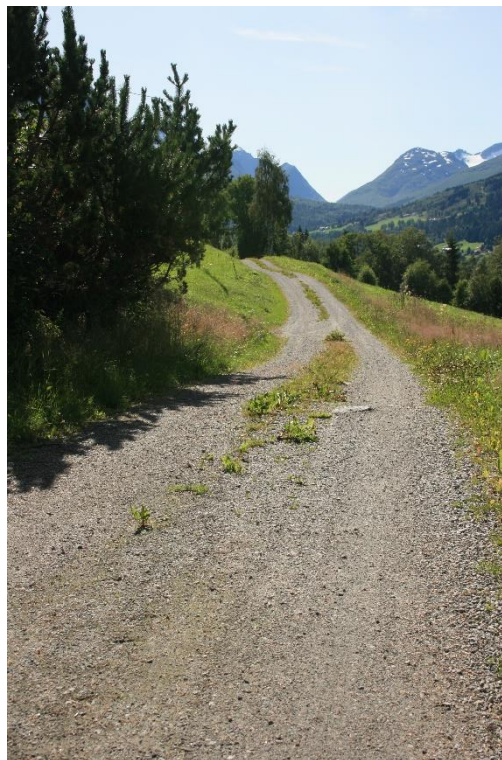
Fastsetting av tilstandsgrader har vært vurdert ut fra hvor skadet veien er, og hvor stort behovet er for istandsetting. Referansenivået for de ulike tilstandsgradene er satt med utgangspunkt i registreringsgradene i Askeladden og Statens vegvesens «Rettleder for skjøtsel, vedlikehold og restaurering», og har følgende inndelinger:

3.2.2.1 TGO – Ingen umiddelbare behov

Kulturminne har ikke skjøtselsbehov eller omdefinert fra fredet til ikke-fredet. Kulturminner med denne tilstandsgraden har ingen synlige skader og ingen tiltak er nødvendig. Moderne veitraseer som sammenfaller med postveiens trase ligger innunder denne kategorien, da linjeføringen er bevart, men alle spor etter opprinnelig postvei er borte.

Eksempel på TGO

Bildet viser gårdsvei på Neset. Veien fremstår som avflatet og utvidet moderne grusvei uten grøfter og blir brukt som adkomstvei til gårder og hus.

3.2.2.2 TG1 - Ordinært behov for tiltak

Kulturminnet er intakt eller ikke har behov for tiltak utover normal skjøtsel. Normal skjøtsel innebærer rensing av vegetasjon i for eksempel murer, rundt stikkrenner og grøfter, fjerning av små trær og/eller løsmasser.

Eksempel på TG1

Bildet viser godt gjengrodd veilegеме med stort skjøtselsbehov, TG1. Grøftene er ikke synlige på grunn av tett vegetasjon og gresset gir inntrykk av at veien går i ett med grøftene.

Det kan skjule seg andre skader under veier som har denne graden av tilgroing og veien bør sjekkes for dette i forbindelse med skjøtselsarbeidet.

3.2.2.3 TG2 – Moderat behov for tiltak

Kulturminnet er skjemmet eller har en mindre skade, og det er behov for tiltak. Graden referer til skader med behov for utbedring og at det gjøres en vurdering på hvor raskt tiltak bør igangsettes. Det er behov for at utviklingen overvåkes, hvis tiltaket ikke settes i gang innen rimelig tid. Slike skader krever istandsetting av for eksempel kollapsede eller tette stikkrenner med rennende vann som finner nytt løp over veien, store trær som sprenger på steinene i muren eller at muren har sig i form av en «mage».

Eksempel på TG2

Bildet viser kollapset stikkrenne. I slike tilfeller vil vannet grave seg ned i veien over tid. Bildet er tatt i en tørr, varm periode på sommeren og viser derfor ikke hvordan vannet renner.

3.2.2.4 TG3 – Betydelig behov for tiltak

Kulturminnet er skadet og har stort behov for tiltak. Gjelder for veiminne med omfattende skader som krever snarlig tiltak. Skader av denne typen utgjør en risiko ved bruk og krever strakstiltak eller sikring ved avsperring for ferdsel. Dette kan gjelde murer og brufundamenter med stor fare for utrasing på grunn av rotsprengning fra store røtter. Graden brukes også i tilfeller der det allerede har skjedd et sammenbrudd/funksjonssvikt.

Eksempel på TG3

Store skader. Bru som har kollaps i ett av løpene. Flere hull i brudekket gjør brua utrygg for ferdsel og bør sikres og sperres av til den er istandsatt. Krever umiddelbare tiltak, for at den ikke skal bryte helt sammen.

3.2.2.5 TG4 – Tapt

Kulturminnet er tapt på grunn av inngrep eller naturforhold. Eksempler på dette er moderne veitrase er lagt opp på samme veitrase som postveien og alle spor etter denne er borte, eller vegetasjonen kan ha gjort så store skader at kulturminnet har gått i oppløsning.

3.3 Arbeidsverktøy

For registreringer i felt, har det digitale arbeidsverktøyet Collector blitt brukt sammen med kart og data fra registreringen i 1993. Collector er en app med digitale kartdata med oversikt over postveiens trase gjennom fylket. Den viser hvor postveien har gått, både den som ble bygd i 1785 og den i 1830. Appen har innlagt GPS og man kan se hvor man beveger seg i terrenget til enhver tid. Markeringer i form av punkter og linjer kan legges inn i Collector og til disse kommer det opp egne vinduer som man kan skrive notater i og legge inn tilstandsgraden på veien og kulturminnene. Markeringene viser også hvor i terrenget et kulturminne står eller hvor veien har gått.

I tillegg til Collector, har kartleggingen og registreringen av postveien i 1993 dannet utgangspunktet for befaringen og er et sammenligningsgrunnlag av postveien pr. 2019.

Etter kartleggingen i felt, registreres alle data og bilder inn i kulturminnedatabasen Askeladden. Dette er en database over kulturminner, kulturmiljøer og enkeltminner i hele Norge. Den gjør det mulig å holde oversikt over kulturminnene som er registrert, tilstandsgraden og hvilket behov for tiltak hvert enkeltminne har. Databasen brukes av fagfolk som arbeider med kulturminner og andre som har behov for tilgang. Informasjonen som ligger i Askeladden er sammenkoblet med nettstedet kulturminnesok.no, som kan brukes av alle som er interessert i mer kunnskap om et kulturminne eller kulturmiljø. I kulturminnesøk finnes de samme kulturminnene som ligger i Askeladden, men beskrivelsene av disse skal være tilpasset folk flest.

4 Registrering i Askeladden

4.1 Nivåinndeling av postveien

Veiene i Stranda kommune er bevart i ulik grad gjennom kommunen og bevaringskategoriene strekker seg fra godt bevarte veier til traseer som er sammenfallende med motorvei.

4.1.1 Autentisk vei

Med autensitet menes at veiens utforming i forhold til oppbygning av veikropp, bredde, grøfter og linjeføring er bevart. Dette utgjør postveiens særtrekk. Veidekket kan variere med hvor i terrenget veien ligger og type vegetasjon. Bildet på side 6 viser et eksempel på en autentisk vei.

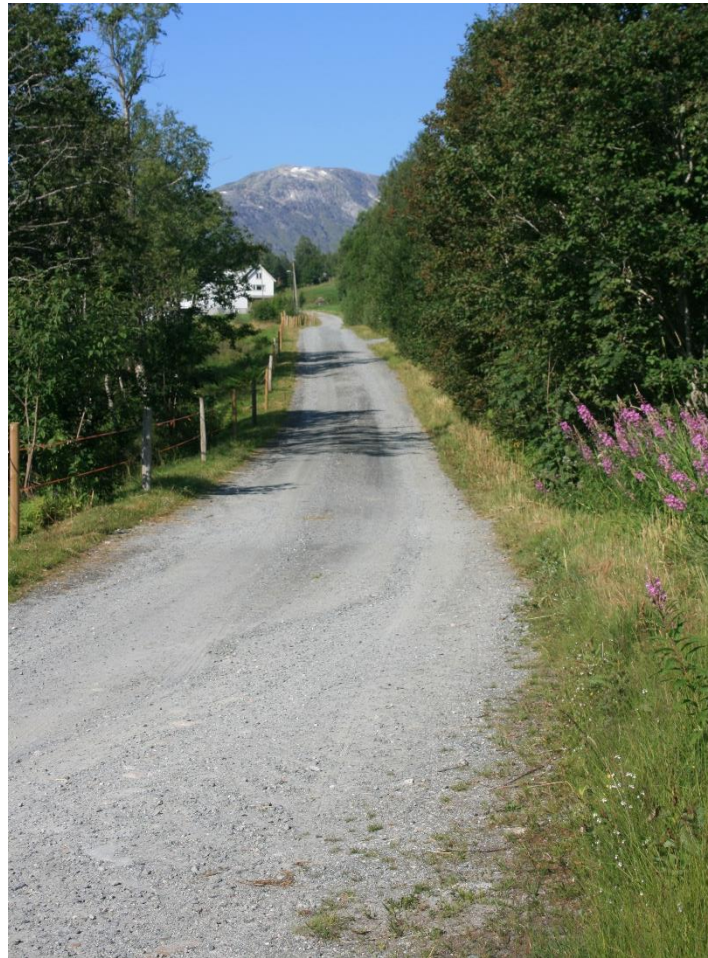

Et eksempel på autentisk vei, Ørskogfjellet.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

4.1.2 Linjeføring

Postveiens særtrekk er borte, men linjeføringen av veien er bevart. Dette kan være ulike typer av veier enten med grus eller asfalt, hvor veien er sammenfallende med kjøreveier brukt i dag.

Bildet på side 7 viser den grusede gårdsveien på Kjellstadli som er lagt i samme trase som postveien.

Gårdsvei på Kjellstadli går i samme trase som postveien.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

4.2 Veirelaterte kulturminner

Med veirelaterte kulturminner menes enkeltminner som kan knyttes til direkte bruk av postveien, som rodesteiner og bruer. Bygninger som poståpnerier/postgårder og skysstasjoner utgjør også en del av postveien som kulturminne, men er indirekte knyttet til postveien.

4.2.1 Bruer

Bruene som er registrert i Askeladden er av varierende bevaringsgrad og består hovedsakelig av stein eller steinheller, både med og uten hvelving. De fleste av bruene er rester av bruer i form av brukar/fundamenter eller brukar med nytt bruspenn og brudekke. Eksempler på ulike typer av bruer og brukar som er bevart.

Bildet viser et eksempel på bru med nyere brudekke i tre på parsell 2.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

4.2.2 Landingsvorer

For post som kom sjøveien ble det bygget landingsvorer som en forlengelse og videreføring av postveien. Vorene gjorde det enklere for postbåten å legge til da den kom i land. Det har vært to landingsvorer i Stranda kommune, voren på Ljøneset og voren i Hellesylt. Landingsvoren i Hellesylt er borte. Bildet nedenfor viser hvordan landingsvorene kan ha sett ut.

Landingsvor i stein på Naustberget ved Ljøneset.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

4.2.3 Stikkrenner

Stikkrennene ble bygd opp av steinheller for at ikke vannet skal erodere bort veibanen over tid. Disse finnes i ulike størrelser og de største kalles også for steinhellekister og er en mellomting mellom liten bru og stikkrenne.

Et eksempel på stikkrenne oppbygd av steinheller.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

4.2.4 Støttemurer

Langs postveien er det på enkelte strekninger satt opp støttemurer for å gi en jevn veibredde og for å holde massene på plass. Murene er tørrmurte, det vil si det er brukt naturstein uten noen form for binding og det er steinenes plassering som gjør muren stabil.

Et eksempel på støttemur for vei, i Stranda kommune.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

4.2.5 Rodesteiner og merkesteiner

Rodesteiner, merkesteiner og milesteiner ble satt langs postveien for å markere ulike funksjoner. Rodesteinene ble brukt for å markere hvilke delstrekninger av veien hver gård hadde ansvar for. Gårdene langs veien ble delt inn i roder (strekninger) hvor de hadde plikt til å vedlikeholde veien. Rodesteinene var risset inn med rodenummer og gårds- og bruksnummer.

Merkesteiner står gjerne ved bruer med opplysning om brunavn, både med og uten årstall.

Milesteinene viste avstander mellom steder, og kunne for eksempel fortelle hvor langt det var igjen til et knutepunkt, tettsted eller by.

Rodestein i Langedalen.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

4.2.6 Skysstasjoner og poståpneri

Skysstasjoner ble opprettet på utvalgte gårder langs veien, hvor bøndene hadde skyssplikt ovenfor adelen, kongen og embetsmenn. Fri skyss med hest og vogn skulle gå helt frem til neste skysstasjon, og det ble fort en heldagsjobb for bonden. I tillegg til skyss var også stasjonene et gjestgiveri med tilbud om overnatting og mat. Framhus gård har vært skysstasjon i Stranda.

Poståpneriene var små postkontorer som ble opprettet på gårder, skysstasjoner og vertshus. Poståpneren hadde fullmakt til å åpne postskreppen for å ta ut og legge inn post. Ansvarer ble lagt på den som var lese- og skrivekyndige, som prester, embetsmenn eller gjestgiveri. Gården på Os og i Herdalen, har vært postgårder da veien var i bruk.

Gården i Herdalen har fungert som poståpneri.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

5 Postveiens muligheter i kommunen

5.1 Oversiktsbilde – postveien gjennom hele kommunen

Postveien i Stranda kommune byr på gode muligheter til å tilrettelegge veien for bruk og for historieformidling om både postveien og posthistorie. Veien går i ulikt type terreng og med varierende veidekke som gress, grus og asfalt, og er dermed egnet for flere typer turgåere, enten det er til fots, med barnevogn eller sykkel. Den store variasjonen i ulike landskapstyper, alt fra fjord til fjell, gir en spennende kontrast og et mangfold i natur- og kulturopplevelsene.

Stranda kommune har fem strekninger som kan bli flotte turmål, det gjelder:

- Ljøbakken til Ljøneset
- veien mellom Fjelltun og Hjellebrua,
- traseen fra Kjellstadlia til Stormyra
- veistrekningen langs Storelva ved Knutskjerhaugen
- Hesjevollen til Framhus

Disse kan være flotte satsingsområder for utvikling av postveien som historiske vandrerruter. For den som ønsker å dra på sykkeltur eller med barnevogn, er strekningen fra Kjellstadlia og på Framhus flotte turmål, mens de tre andre traseene egner seg best for turer til fots.

Når det gjelder formidling om selve postveitraseen, kan det settes opp informasjonsskilt enkelte steder langs veien. Naturlige steder kan være parkeringsplasser som ligger i nærheten av traseen, og der det lages parkeringsmuligheter for turgåere.

I tillegg til formidling om selve veien, kan det også være spennende historier knyttet til skystasjonen på Framhus, poståpneriene i Herdalen og på Nybø i Langedalen.

5.2 Veitraseer og kulturminner som kan fremheves

I forbindelse med kartleggings- og registreringsarbeidet ble veistrekningen delt inn i fem parseller med tilhørende enkeltminner. Veistrekningen som går gjennom Stranda kommune, er delt inn i følgende parseller:

- Parsell 1: Kjellstadli – Fjelltun
- Parsell 2: Fjelltun - Hellesylt
- Parsell 3: Naustberget - Ljøbakken
- Parsell 4: Herdalen – Svemork/Sve
- Parsell 5: Svemork/Sve – Stranda sentrum

Parsell 1 kan strekningen mellom Kjellstadli og til parkeringen/returpunkt på Bødvamyra, fremmes som en flott vei for sykling og tur både med og uten barnevogn, se bildet under.

Veitrase på Bødvamyra.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Strekningen mellom Fjelltun og Hjellebrua i parsell 2 brukes mye som turvei i dag, og den kan tilrettelegges for å gi en god opplevelse av veien som historisk vandrerrute.

Veistrekning ved Fjelltun.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Parsell 3 byr på en spektakulær tur i bratt terreng, med frodig skog, ned til sjøen. På sommeren gir denne ruten en fantastisk opplevelse av både veien og naturen, en følelse av norsk jungel. Med istandsetting og opprusting av veien, vil denne turen være et flott satsingsområde for kommunen til å fremme veihistorie, posthistorie og naturopplevelser.

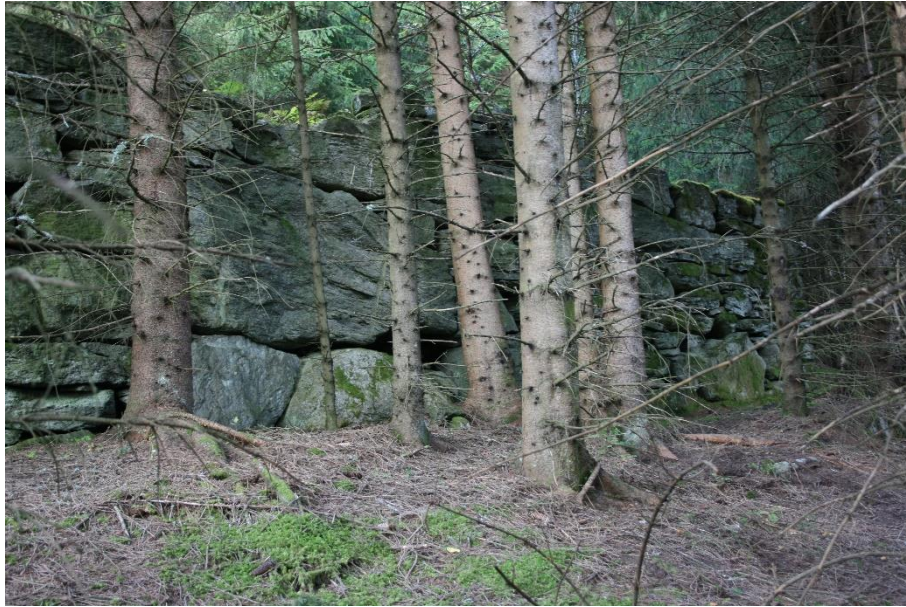

Veien ned Ljøen er frodig og vakker på sommerstid, et lite jungleeventyr.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Parsell 5 har en flott, gruset veistrekning som kan brukes av syklist, turgåere både med og uten barnevogn.

For parsellene ellers, er det veirelaterte kulturminner som bruer og rodesteiner et interessant tema til formidling. Skysstasjoner og poståpneri kan ha mange spennende historier å by på, og som kan brukes som en forlengelse av veihistorien. Nybø, Hellesylts første poståpneri ser ut til å ha vært et område med mye aktivitet. Mange tufter, terrasser og annen tørrmuring står igjen i terrenget og vitner om et sted det skjedd mye aktivitet på i tidligere tider. Det finnes trolig historier om stedet fra den tiden det var poståpneri, og disse kan brukes for å krydre postveihistorien, og for å skape interesse og engasjement for postveien.

De massive hustuftene på Nybø, hvor Hellesylts første poståpneri lå,
har kanskje mange spennende historier knyttet til seg.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6 Parseller i Stranda - anbefalte tiltak

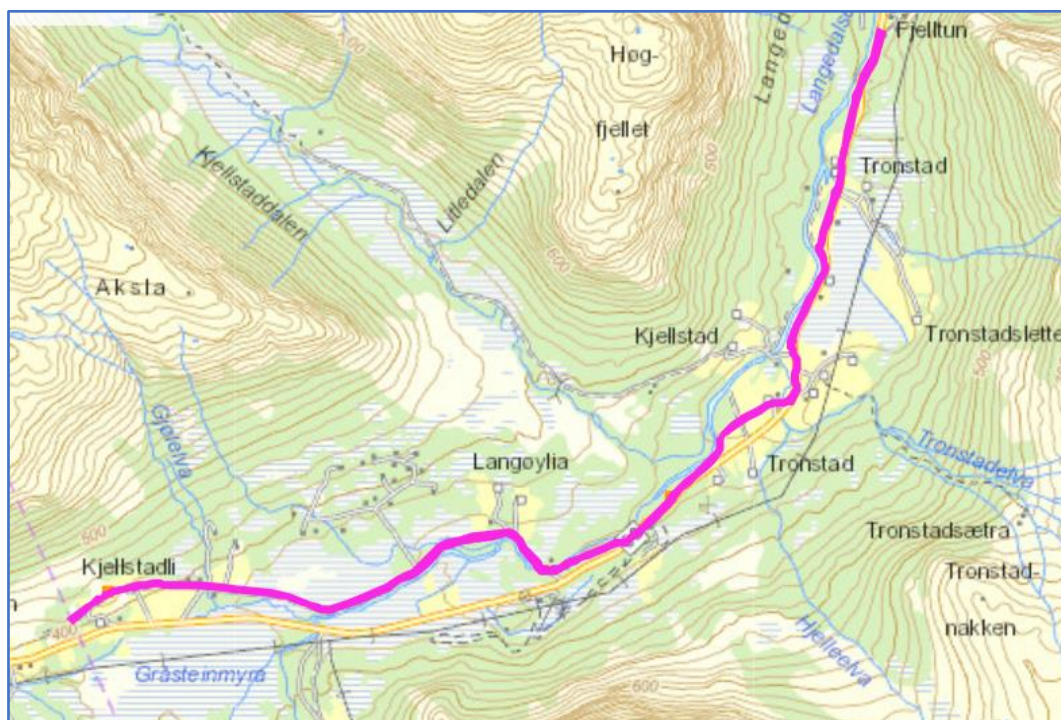
Ljøbrekka er ikke tilstandsvurdert i forbindelse med den nye registreringen og kartleggingen av postveien, siden den allerede er godt dokumentert. Parsellinndelingen gjelder derfor for de resterende strekningene av veien.

6.1 Parsell 1 Kjellstadli – Fjelltun

Askeladden ID: 268871

6.1.1 Om strekningen generelt

Denne parsellen er omtrent 6,5 km lang og starter ved kommunegrensen til Volda. Herfra går veien som gruset gårdsvei gjennom jordbrukslandskap og følger elva opp til Fjelltun. På Bødvamyra ligger veien helt inntil elveleie og med myra på nordsiden. På Stormyrbakken krysser veien elva over steinhellebru og går videre som hyttevei. Etter Smågrøvene følger postveien samme trase som motorveien i ca. 300 meter, for deretter å gå over jordet på Tronstad gård. Inntil elva her ligger veien under tettvokst skog og er lite synlig i terrenget, og på jordet er den pløyd bort. Fra Tronstad er veien sammenfallende med riksveien frem til Leite, hvor den har gått langs ytterkanten av jordet og gjennom dagens skogsområde. Veien er ikke lesbar i dette område. Deretter følger postveien og riksveien samme trase frem til Fjelltun.

Parsell 1 Kjellstadli – Fjelltun

6.1.2 Problempunkter

Objekt med problempunkter er rangert fra de mest kritiske øverst og som haster mest å få satt i stand, til de som kan avventes i tid. Vurderingen av tilstandsgradene har blitt sett i sammenheng med hvordan veien og veirelaterte kulturminner skal brukes og bevares videre. Objekt som steiner med utydelig innskrift, som ikke krever tiltak eller er tapt står ikke oppført under problempunkter. Det gjelder følgende objekter:

- Objekt nr. 268871-2 Veitrase Kjellstadli – Kvernhusbakken
- Objekt nr. 268871-3 Rodestein på Kjellstadli
- Objekt nr. 268871-6 Veitrase Bødvamyra – Stormyrbakken
- Objekt nr. 268871-9 Rodestein på Lihaug
- Objekt nr. 269031-17 Rodesteiner på Litlebøen gård

Selv om disse objektene ikke er oppført under problempunkter, er det likevel viktig å holde dem under oppsikt på årlig basis i forhold til gjengroing og lignende, da tilstanden kan endre seg. Steinene med innskrift har behov for at skriften blir mer synliggjort, men ellers ingen ytterligere tiltak. For mer informasjon om objektene henvises det til Askeladden kulturminnedatabase.

Den resterende delen av strekningen som ikke er fremhevet som problempunkter har generelt skjøtselsbehov på årlig basis. Dette innebærer rydding og fjerning av vegetasjon langs veikanten og i midten av veien for å unngå gjengroing.

6.1.2.1 Objekt nr. 268871 Veitrase kommunegrense Volda - Kjellstadli

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG9 Ikke vurdert	Veianlegg	Veitraseen ligger innenfor beiteområde på Kjellstadli gård, gjorde det kun mulig å vurdere den delen av veien som er synlig utenfor gjerdet. Den synlige veien er oppbygd med stein og noe utvidet, ca. 4-4,5 m bred, gresskledd.	Den synlige veien er godt vedlikeholdt. Vurdering av veien videre mot kommunegrensen for å sette riktig tilstandsgrad for hele traseen.

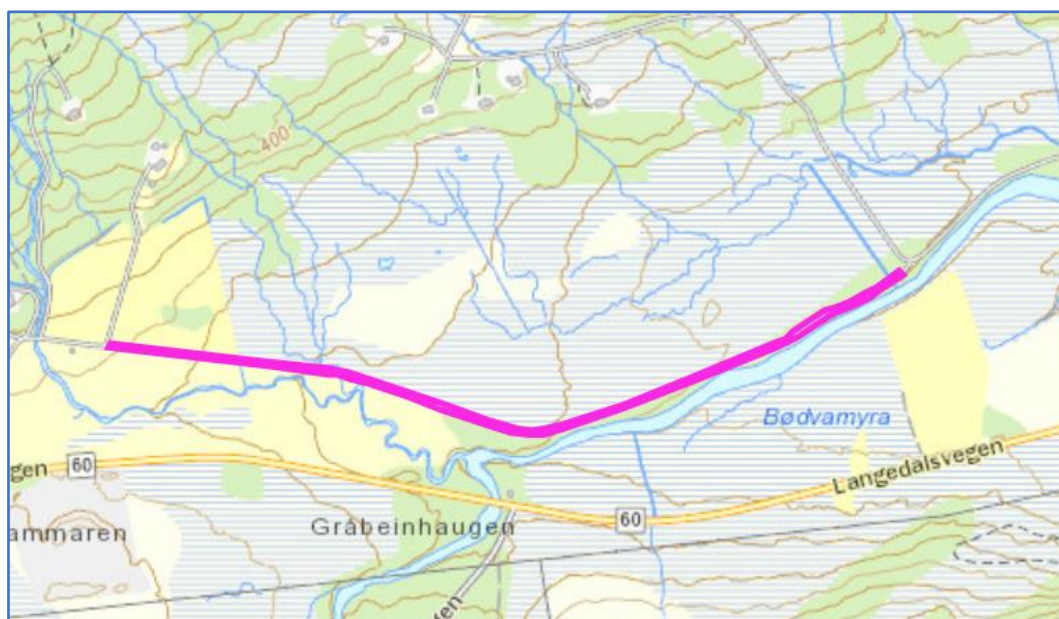

Veitrase på beiteområde

6.1.2.2 Objekt nr. 268871-4 Veitrase Kvernhusbakken – Bødvamyra

Veien brukes ikke til biltrafikk og er sperret av en veigrind midt på traseen. Sør for veigrinden er veien skadet over stikkrenne. Det er et jorduttak på NV-lig side av veien, ca. 50 m fra parkering- og snuplass. Dype hull og store jordhauger som forringer opplevelsesverdien av postveien som historisk vei.

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Gjengrodde grøfter og veikanter gjør veien lite markert i forhold til det omkringliggende terrenget. Skade i veien gir brudd i veiens helhet. Jorduttaket skjemma veien og forringer opplevelsesverdien av denne. TG2 er satt på grunn av skade på veien og det skjemmende jorduttaket.	Fjerning av vegetasjon i grøfter og på veikanter. Skade på veien repareres i sammenheng med stikkrennen. Det anbefales også at det gjøres endringer med jorduttaket for en bedre opplevelse av postveien.

Jorduttaket ligger i østlig ende av traseen

Veitrase langs elva, Bødvamyra, like i nærheten av det oppgravde området.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Oppgravd område like ved parkering på Bødvamyra.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

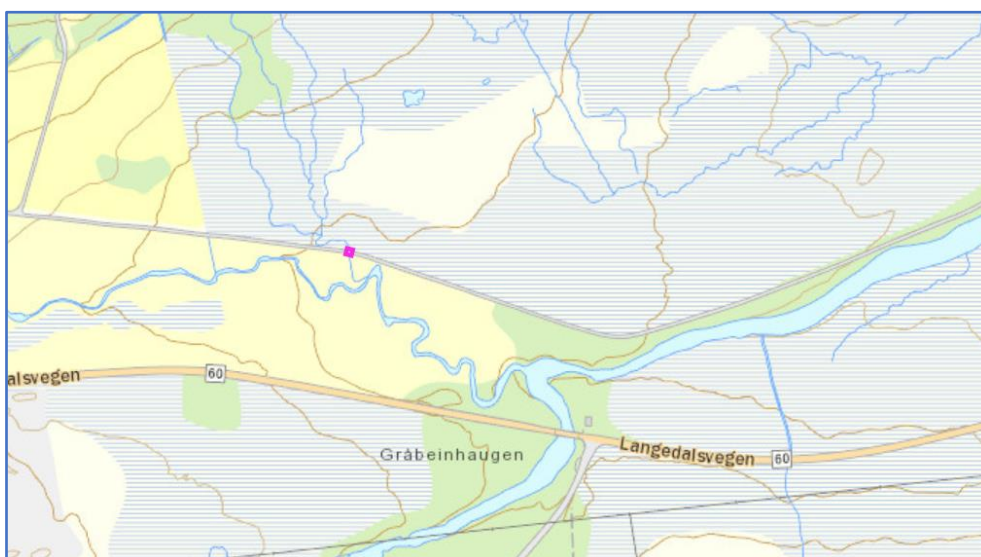
Oppgravd område forringer opplevelsesverdien av veien.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Veitrase med veigrinden. Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.1.2.3 Objekt nr. 268871-5 Stikkrenne

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Stikkrenne	Stikkrenne i god stand, men veien over er skadet, enten på grunn av vann eller at stikkrennen har vært gravd opp. Hullet er tett med biter av Lecasteiner i varierende størrelse, naturstein og sand. Reparasjonen er skjemmende for veien som helhet, og skaper brudd i linjestrukturen.	Materialet som gropen over stikkrennen er fylt med, fjernes og det legges nytt grusdekke tilsvarende det som er der fra før.

Rosa firkant viser stikkrennes plassering

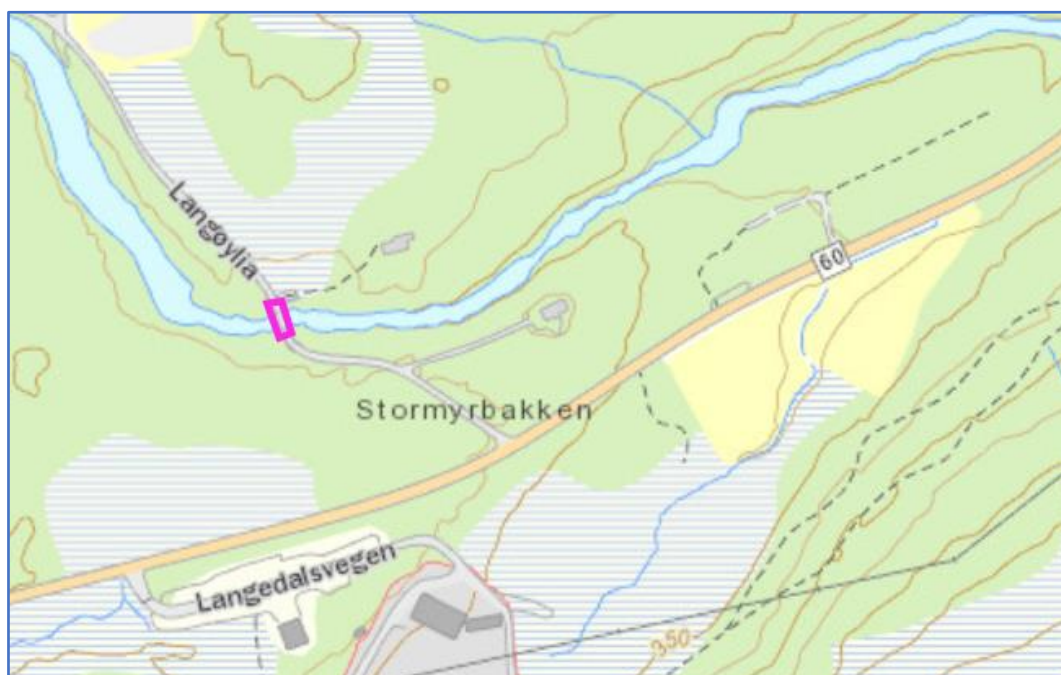

Veidekket over stikkrenne oppfylt med Lecastein.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.1.2.4 Objekt nr. 268871-7 Bru Stormyrbakken

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Brukar	Bru med tørrmurt steinkar av steinheller i god stand. Bruspennet er moderne. Det vokser vegetasjon inntil foten av brukarene, men det ikke umiddelbart behov for skjøtsel.	Ikke umiddelbart behov for skjøtsel, men vegetasjonen som vokser inntil brukaret kan fjernes. Ellers kan den holdes under oppsikt på årlig basis og fjernes ved mer tilgroing.

Bru markert med rosa

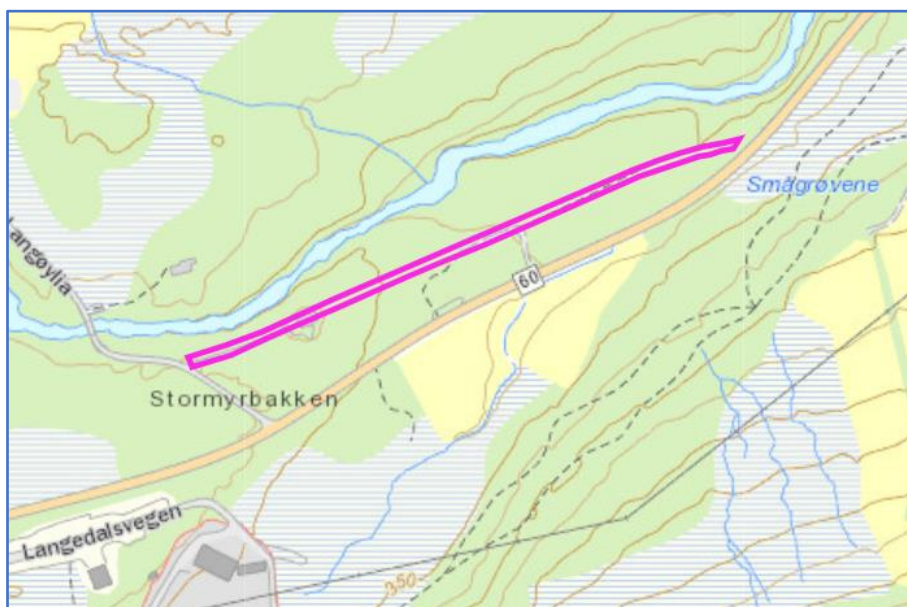

Brukar.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.1.2.5 Objekt nr. 268871-8 Veitrase Stormyrbakken - Smågrøvene

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veganlegg	Veitraseen går som gruset hyttevei frem til hytte. Hytta er plassert midt i traseen, satt opp på begynnelsen av 1980-tallet. Veien har en tydelig oppbygd veikropp på ca. 3 m bredde, med grøft på Ø-lig side. Grovgruset veidekke. Godt tilgrodd vei med høyt gress midt på og langs kanter og i grøft. Løvtrær vokser også tett langsmed veien på begge sider. Veien videre bak hytta, nordover, er vanskelig å identifisere pga. av gjengroing.	Stort behov for skjøtselarbeid i form av fjerning av gress og trær langs kanter og i grøft. Veien bak hytta krever omfattende skjøtselarbeid og deretter ny tilstandsvurdering, siden vegetasjonen kan skjule mindre og større skader.

Veitrase over Stormyrbakken til Smågrøvene.

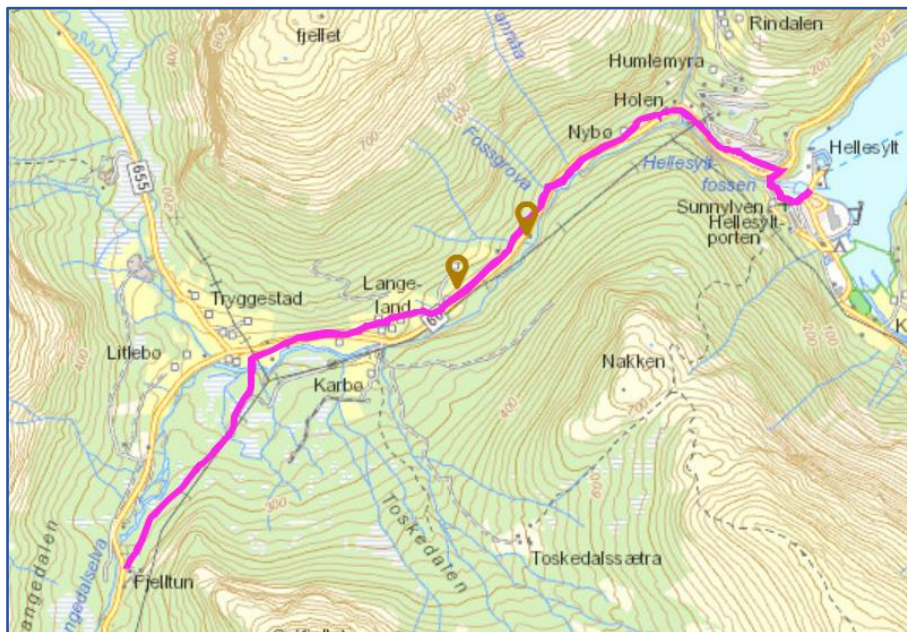
Veitråse frem til hytte.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.2 Parsell 2 Fjelltun – Hellesylt

Askeladden ID: 269031

6.2.1 Om strekningen generelt

Parsellen går fra Fjelltun og til landingsvoren i Hellesylt sentrum, en strekning på ca. 6 km. Veien har gått forbi bolighus på Fjelltun, over myr- og våtmark til brua ved Langedalselva. Etter jordet blir postveien sammenfallende med riksveien i 300 meter og har gått videre gjennom gårdstunet til Øvstrehaugen og Nedstehaugen, og ned til Gjerdet. Herfra følger postveien parallelt med riksveien, over elva Svebakkgrova og videre om gården på Nybø som var poståpneri.

Parsell 2 rosa markering. Kartutsnitt fra Askeladden

6.2.2 Problempunkter

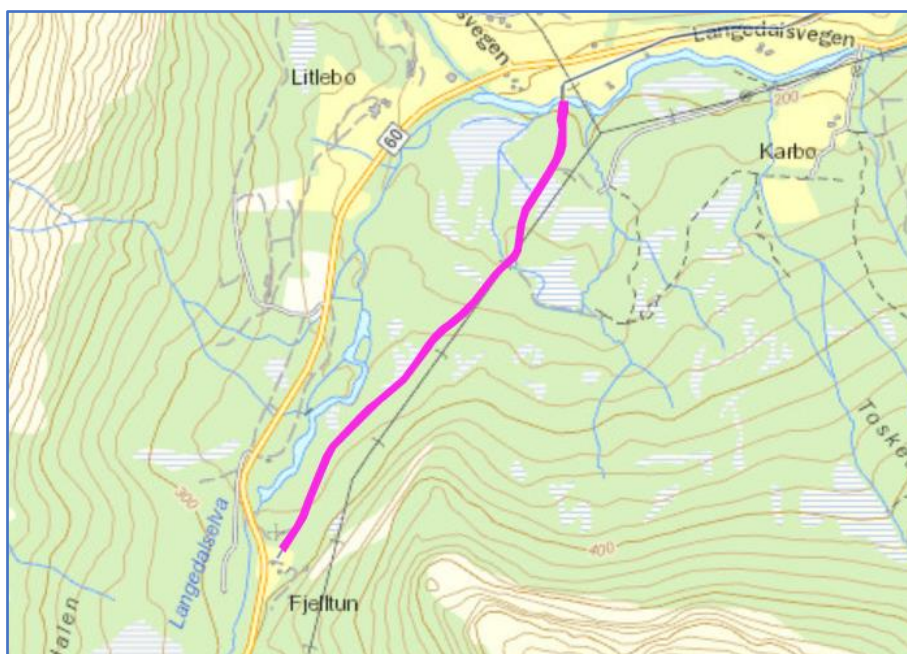
Objekt som steiner med utydelig innskrift, som ikke krever tiltak eller er tapt står ikke oppført under problempunkter. Det gjelder følgende objekter:

- Objekt nr. 269031-3 Veitrase Øvsthaugen – Nedsthaugen gard
- Objekt nr. 269031-4 Stikkrenne og veistump på Gjerdet
- Objekt nr. 269031-5 Veitrase Gjerdet
- Objekt nr. 269031-9 Rodestein på Torvløysa
- Objekt nr. 269031-16 Veitrase Gammelbrauten i Hellesylt

Selv om disse objektene ikke er oppført under problempunkter, er det likevel viktig å holde dem under oppsikt på årlig basis i forhold til gjengroing og lignende, da tilstanden kan endre seg. Steinene med innskrift har behov for at skriften blir mer synliggjort, men ellers ingen ytterligere tiltak. For mer informasjon om objektene henvises det til Askeladden kulturminnedatabase.

6.2.2.1 Objekt nr. 269031-1 Veitrase Fjelltun - Hjellebrua

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Veitraseen går over myr- og våtmarksområde og veien har varierende veidekke og grad av bevaring. Veidekket består av lyng- og krattvegetasjon ca. 2/3 av strekningen og resterende av gress. Strekningen med lyng- og kratt går fra Fjelltun og ca. 1,2 km østover. Under vegetasjonen er veien jordete og oppkjørt av traktorspor. Steiner og jord ligger er blandet omhverandre, men veien har fortsatt en tydelig veikropp med grøfter på hver side. Bredde på vei ca. 4 m. Den gresskledde veien har en utstrekning på ca. 150 m og går over flatmark. Her er det dype, moderne grøfter på hver side av veien og veien har en jevn flate.	Veien krever omfattende istandsetting og vegetasjonsrydding. Rydding og fjerning av vegetasjon. Istandsetting av veien slik at den blir mer egnet for fotturer og opplevelsesverdi av veien som historisk element blir bedre. Utbedring av dreneringen, slik at vannet ikke samler seg inne i veien. Forbedre veidekke. En fagkyndig vurdering på istandsetting av historiske veier anbefales for riktige tiltak.

Veistrekning på parsell 2

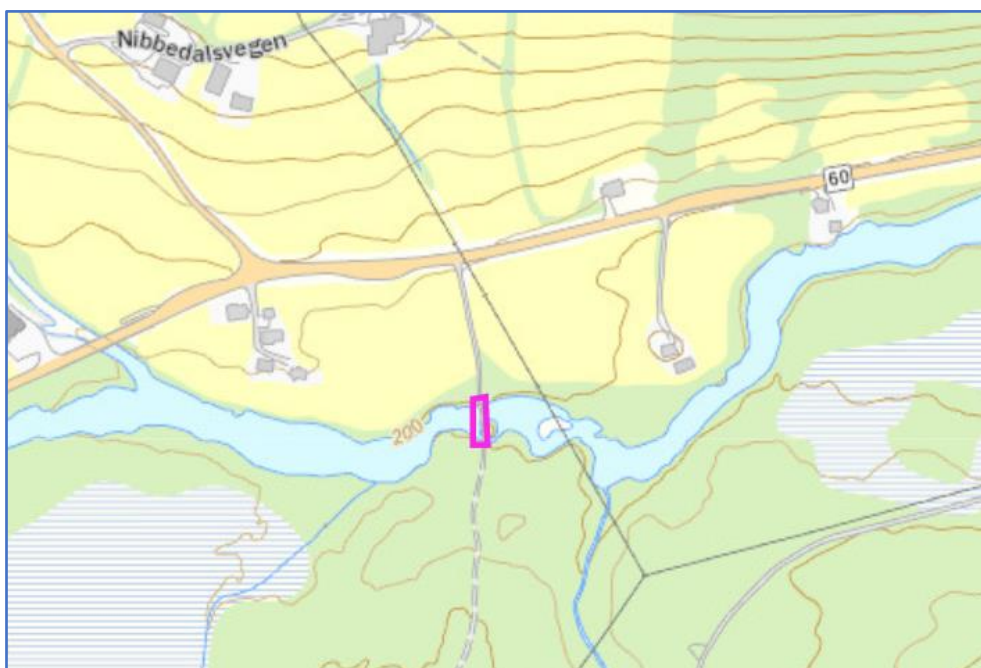
Veitraseen er veldig våt pga. myrområde.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Sårbar vei i myrområde.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.2.2.2 Objekt nr. 269031-2 Brukar Hjellebrua

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Brukar	Brua over Langedalselva består av 3 kraftige brukar i stein pga. to elveløp. Karene er godt bevart og i god stand. Overgangen mellom brukarene er nye og bygd i tre, med rekkverk og porter i tre.	Ikke umiddelbart behov for vedlikehold, men det vokser en busk i et stort hull i fundamentet. Anbefales at det fjernes skånsomt før den blir for stor.

Hjellebrua markert med rosa

Godt bevarte brukar, Hjellebrua.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.2.2.3 Objekt nr. 269031-6 Veitrase Gjerdet - Torvløysa

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Veien er tettest gjengrodd ved gården Torvløysa og det er størst behov for skjøtsel og istandsetting av veien her. Også noe usikkert på hvor veien har gått på selve gården. En tett vokst rad/allè med trær vokser sannsynligvis i selve veitraseen.	Nærmere undersøkelse av hvor veien faktisk har gått anbefales først. Deretter fjerning av vegetasjon og istandsetting av veien ved Torvløysa gård.

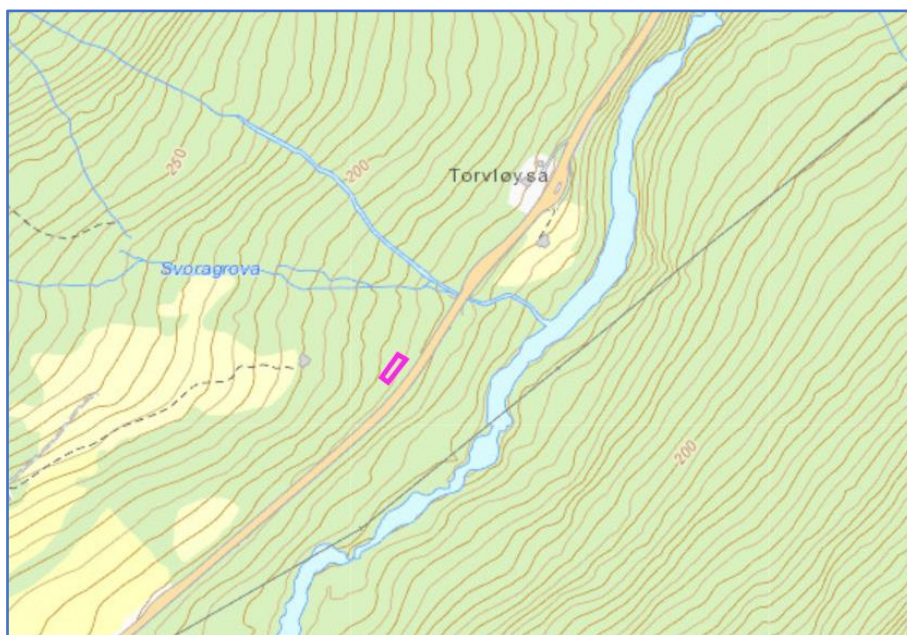
Veitrase over Torvløysa

Veien skal ha gått under alleen med løvtrær.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.2.2.4 Objekt nr. 269031-7 Stikkrenner

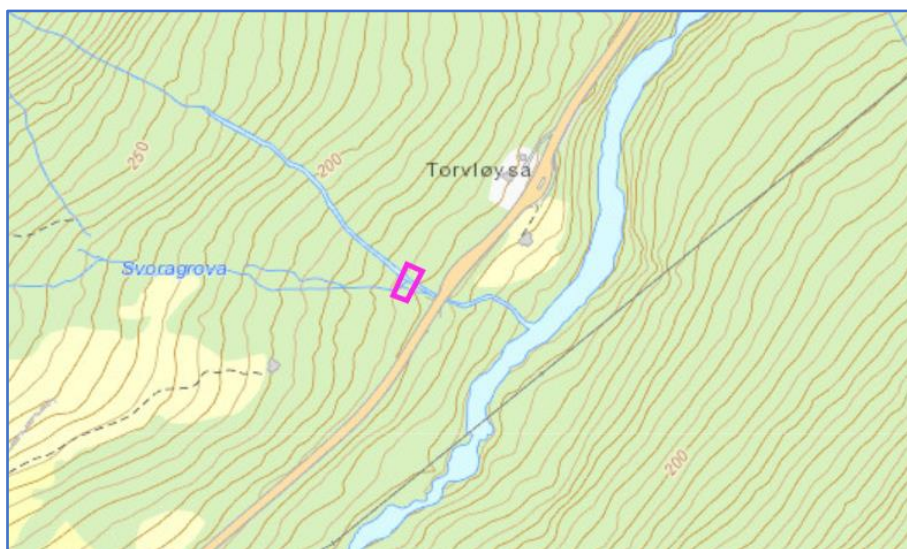
Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Stikkrenner	Det ligger to stikkrenner i 3 meters avstand fra hverandre, ca. 50 sør for Svorgrova. Stikkrenne 1 er intakt eller istandsatt og består av steinheller med en stor flat steinhelle som er ca. 3-4 cm tykk. Mulig istandsatt i senere tid, da denne var sammenrast i nordvest på befaringen i 1993. Stikkrennen er uttørket, det renner ikke vann gjennom denne på befaringstidspunktet, 27.09.2019. Stikkrenne 2 er helt sammenrast og jordfylt. Steinhellene ligger fortsatt på stedet, og det ligger jord rundt disse.	Istandsetting og rekonstruksjon av stikkrenne 2 med veiledning fra fagkyndig på historiske konstruksjon.

Stikkrennenes plassering med rosa markering

6.2.2.5 Objekt nr. 269031-8 Steinhellebru over Svorgrova

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Bru	Kraftig tørrmurt steinhellebru med 2 løp over elva Svorgrova. Det nordre løpet har kollapse og det ser ut til at brua holder på å kollapse i det søndre løpet. Brudekket er skadet og det er hull flere steder som man kan falle gjennom om man går over brua. Utrygg å gå over og bør sperres av for bruk inntil den er restaurert/istandsatt. Fritt voksende vegetasjon over lang tid har gjort at bruas nordre løp har kollapse, og det ser ut til at det søndre løpet er i ferd med å kollapse.	Stort behov for istandsetting innen kort tid, da brua står i fare for å kollapse. I tillegg utgjør den en fare for turgåere i området siden det er hull flere steder i brudekket som man kan falle ned i. Brua sikres og sperres av for ferdsel inntil den blir istandsatt.

Steinhellebruas plassering

6.2.2.6 Objekt nr. 269031-10 Veitrase ved Torvløysa

Veitrase går videre nordøst for gården Torvløysa og frem til veiskjæring, hvor postveien blir kuttet av i spiss vinkel mot riksveien.

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Denne veien har tydelig oppbygd veikropp med grøft på NV side. Veien er dekket med lyng og det vokser trær i veibanen. Veien på Torvløysa ser ut til å gå i to retninger NØ for gårdsbygningene. Den deler seg i en smalere og en bredere vei. Den brede veien er ca. 4-5m bred og er gresskledd. Grantrær vokser på veien. Den smale veien går som en hylle ovenfor og forbi gårdsbygningene, og er ca. 3-4 m bred. Veien er dekket av gressstorv og unge løvtrær.	Fjerning og rydding av vegetasjon. Veiene undersøkes nærmere for å finne ut hvilken av veiene som er postveien, deretter kan ny tilstandsvurdering gjøres.

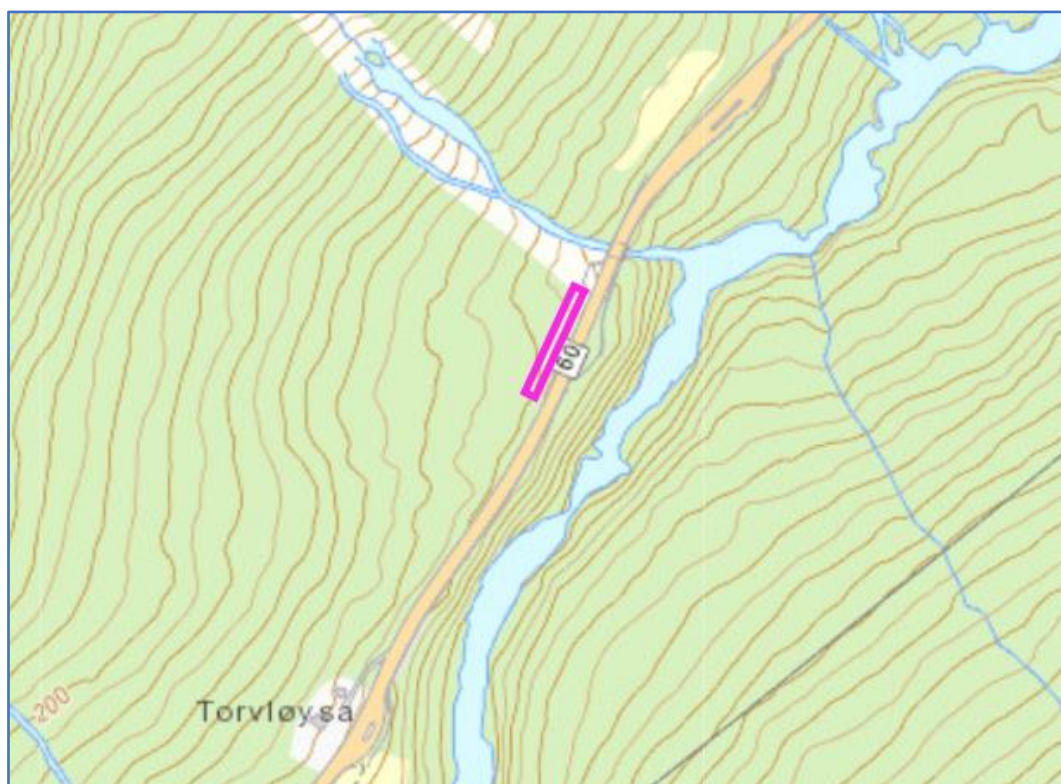
Området for veitraseene markert med rosa

Godt tilgrodd vei på Torvløysa.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.2.2.7 Objekt nr. 269031-11 Veitrase ved Svebakkgrova

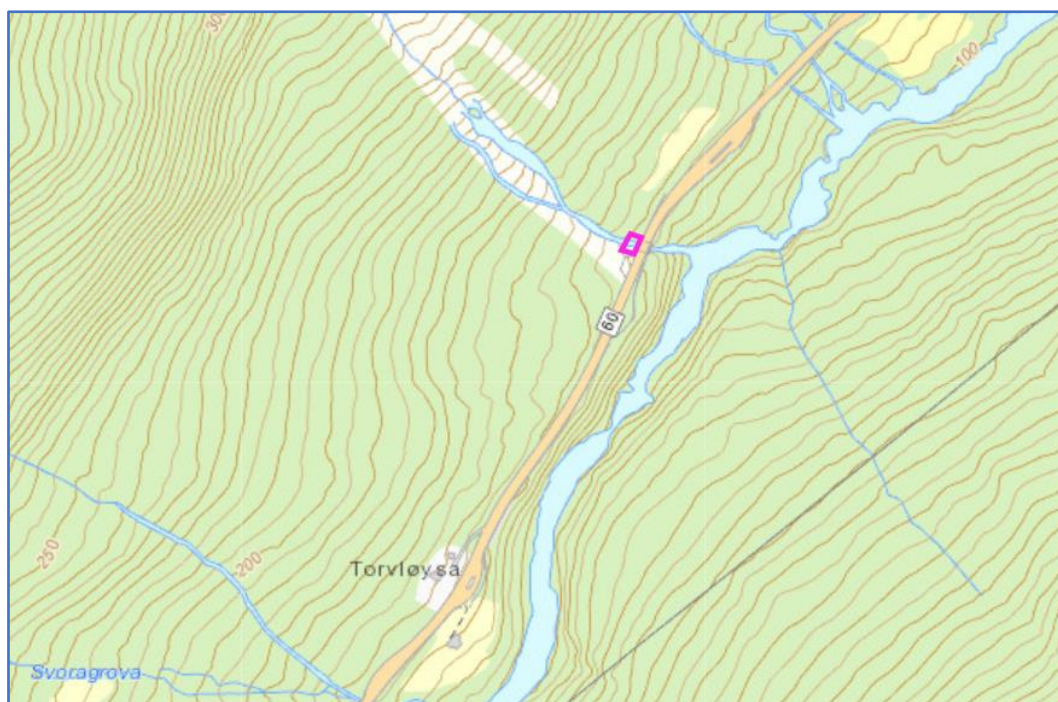
Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Veistykke er gjengrodd og det gjør det vanskelig å vurdere veiens tilstand. Men veilegemet og kanter kan skimtes gjennom vegetasjonen. Veien fremstår som et fragment av postveien og ikke en del av en helhet.	Veistykke har behov for skjøtselsarbeid, men fremstår bare som bruddstykke av en vei. Skjøtsel her kan gjøres etter at andre veier og enkeltminner med TG3 er ferdig istandsatt.

Veitrase ved Svebakkgrova markert i kart

6.2.2.8 Objekt nr. 269031-12 Brukar Svebakkgrova

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Bru	Brukar i tørrmurt stein ved elva Svebakkgrova og i god stand. Ny betongbru ligger inntil det eldre brukaret. Steinhellene er noe dekket med mose og det vokser ugress på øvre del av brukaret.	Normalt skjøtselsarbeid på årlig basis.

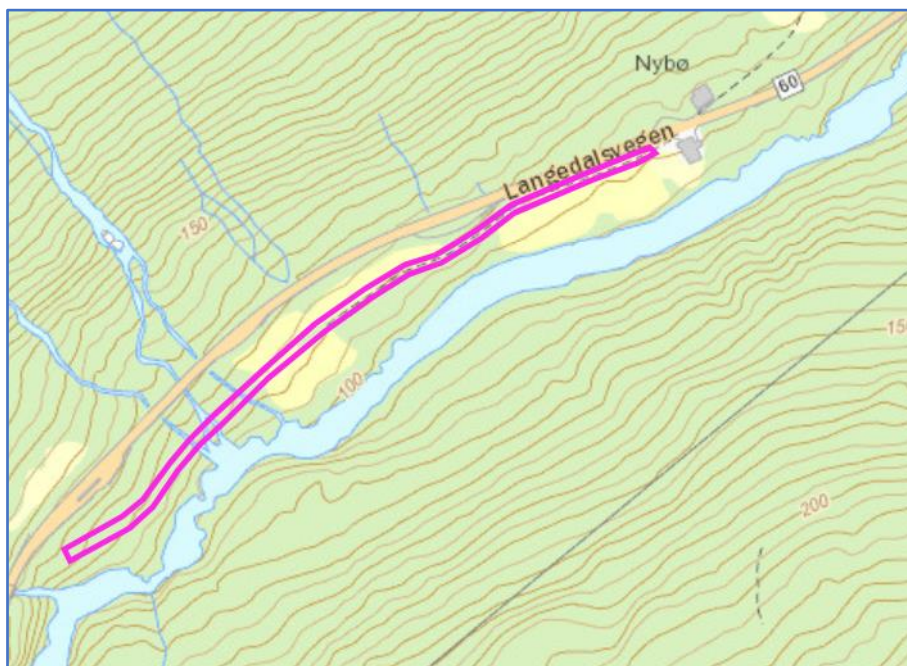

Brukarenes plassering

6.2.2.9 Objekt nr. 269031-13 Veitrase Svebakkgrova - Nybø

Veitraseen går mellom Svebakkgrova og Nybø ligger på sørlig side av riksveien. Langs traseen er det en steinhellebru og lange, kraftige steinmurer. Murene er bygd opp av store steiner og muren fremstår som massiv. Det kan se ut som veien har gått oppå selve muren, at den er et fundament for veikroppen og den kan ha gått inntil muren på sørlig side.

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Veianlegg	Hele området for veitraseen er sterkt gjengrodd av vegetasjon, og noe vanskelig fremkommelig. Enkelte steder helt ufremkommelig. Kraftige steinmurer utgjør en del av traseen og disse er godt dekket med tykt lagt mose. Området krever omfattende skjøtselsarbeid for å synliggjøre veien og legge til rette for turbruk.	Omfattende skjøtselsarbeid og undersøkelse av veien der hvor det er vanskelig å komme til pga. tett vegetasjon. Ny tilstandsvurdering etter at vegetasjonen er fjernet, da det kan skjule seg andre skader. En ny undersøkelse av veiens trase og hvor i terrenget den faktisk har gått anbefales.

Veitrase mellom Svebakkgrova og Nybø

Mur på langs traseen.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Mye tett vegetasjon på traseen.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.2.2.10 Objekt nr. 269031-14 Steinhellebru på veitrase Svebakkgrova - Nybø

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Bru	Steinhellebru/stikkrenne over bekk. Brua er bygd opp av steinheller i fundamentet og har en stor helle på ca. 2x2 m som utgjør brudekket. Brua er tett vokst med gresstorv, lyng og trær rundt. Stort behov for skjøtsel også her, i liket med resten av denne veistrekningen.	Fjerning og rydding av vegetasjon rundt og på brua, som en del av tiltaket på veitraseen. Deretter ny tilstandsvurdering.

Steinhellebruas plassering i terrenget

6.2.2.11 Objekt nr. 269031-15 Veitrase ved Ringdalsåsen

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Veianlegg	Veistykket ved Ringdalsåsen er tydelig oppbygd med støttemur i stein. Steinene er synlig enkelte steder, men ellers skjult under tett vegetasjon. De synlige steinene er løse og ser ut til å være sprengt ut av røtter.	Fjerning av vegetasjon. Uvisst på om det er behov for istandsetting på hele veien, da den tette vegetasjonen gjør det vanskelig å vurdere veiens tilstand. Veien har behov for istandsetting enkelte steder pga. røtter som har vokst ned i veibanen og sprengt løs mange av steinene i støttemuren.

Veitrase ved Ringdalsåsen

Vegetasjonen kan skjule skader.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.3 Parsell 3 Ljøbakken – Naustberget

Askeladden ID: 272827

6.3.1 Om strekningen generelt

Parsellen er omtrent 2 km lang og går fra utkikkspunktet på svingete veier ned mot sjøen. Veien slynger seg i bratt, skrånende terreng gjennom frodig skog om sommeren. Veidekket er lite turvennlig flere steder med sterkt gjengrodd partier på enkelte strekninger og mye løse steiner i veibanen. I møte med flere andre turgåere, fikk jeg høre om misnøye med tilstanden på veien og et ønske om bedre underlag å gå på.

6.3.2 Problempunkter

Objekter som steiner med utydelig innskrift, som ikke krever tiltak eller er tapt står ikke oppført under problempunkter. Det gjelder følgende objekter:

- Objekt nr. 272827-2 Rodestein på Naustberget
- Objekt nr. 272827-3 Stikkrenne på trase Naustberget – Lindane
- Objekt nr. 272827-7 Stikkrenne ved bekkefall

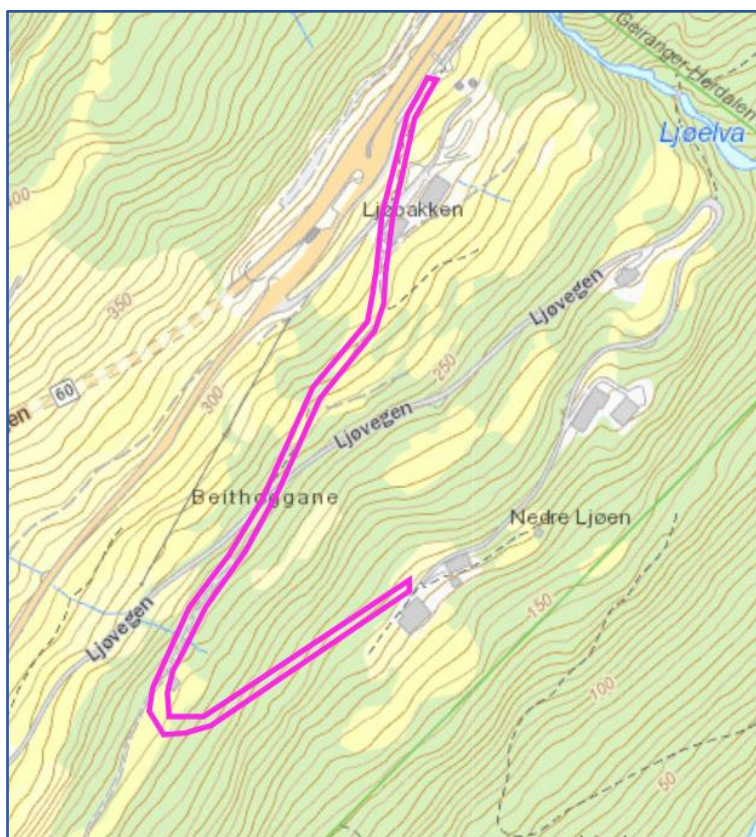
Selv om disse objektene ikke er oppført under problempunkter, er det likevel viktig å holde dem under oppsikt på årlig basis i forhold til gjengroing og lignende, da tilstanden kan endre seg. Steinen med innskrift har behov for at skriften blir mer synliggjort, men ellers ingen ytterligere tiltak. For mer informasjon om objektene henvises det til Askeladden kulturminnedatabase.

Den resterende delen av strekningen som ikke er fremhevet som problempunkter har generelt skjøtselsbehov på årlig basis. Dette innebærer rydding og fjerning av vegetasjon langs veikanten og i midten av veien for å unngå gjengroing.

6.3.2.1 Objekt nr. 272827-8 Veitrase Nedre Ljøen – Beithoggene

Veien i dårlig forfatning og utgjør en risiko for turgåere slik den står i dag. Det ligger mye løse steiner i de bratte skråningene, og hele strekningen ned til Ljøen bør risikovurderes i forhold til rasfare.

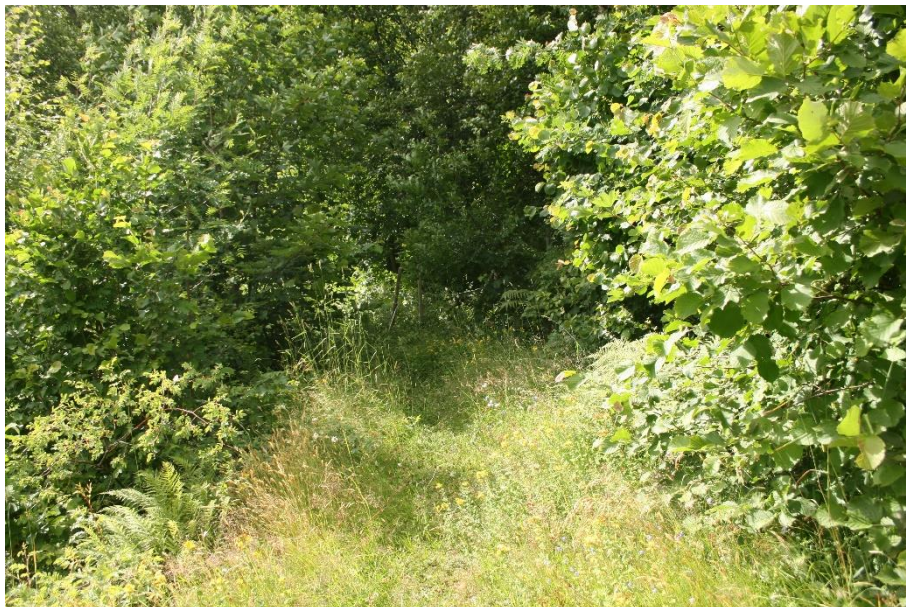
Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Veianlegg	Veitraseen går fra hytteveien som en smal hylle i terrenget og smal og sterkt skadet vei opp mot skolestua. Veien her er ikke farbar slik den står i dag, både på grunn av høyvokst vegetasjon og store skader på veien. Veien er smal, har mange hull og forsenkninger, som gjør det lett å snuble og falle. Utgjør en helserisiko siden terrenget er veldig bratt og det er en fare for at det kan skje ulykker på denne strekningen.	Skjøtsel og istandsetting av veien med riktige HMS krav kreves pga. farefullt terreng. Ny tilstandsvurdering gjøres etter vegetasjonen er ryddet.

Veitraseen markert med rosa. Kartutsnitt fra Askeladden.

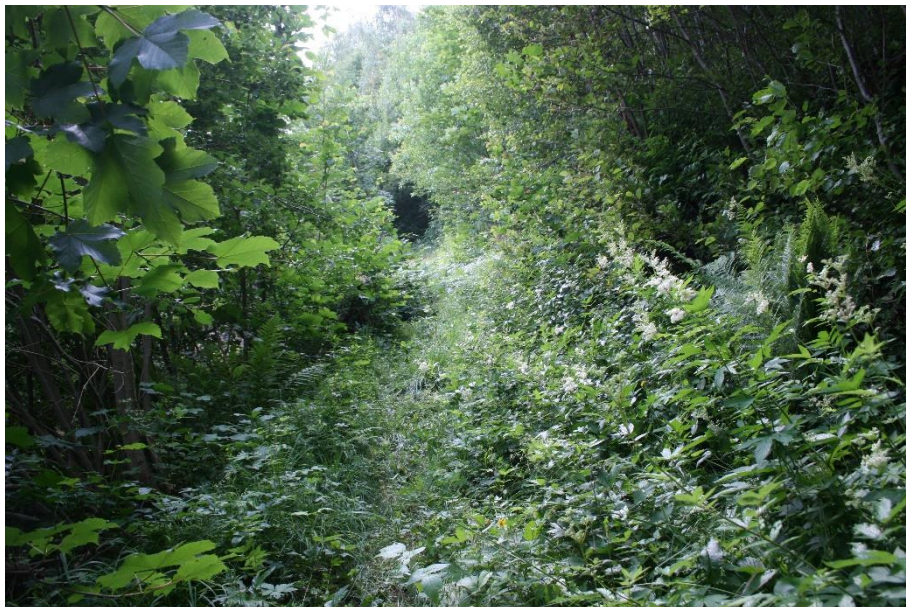
Fra bilvei går postveien som en smal hylle i terrenget.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Vanskelig fremkommelig trase som skjuler mange skader på veien.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Lite farbar vei slik den er i dag.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

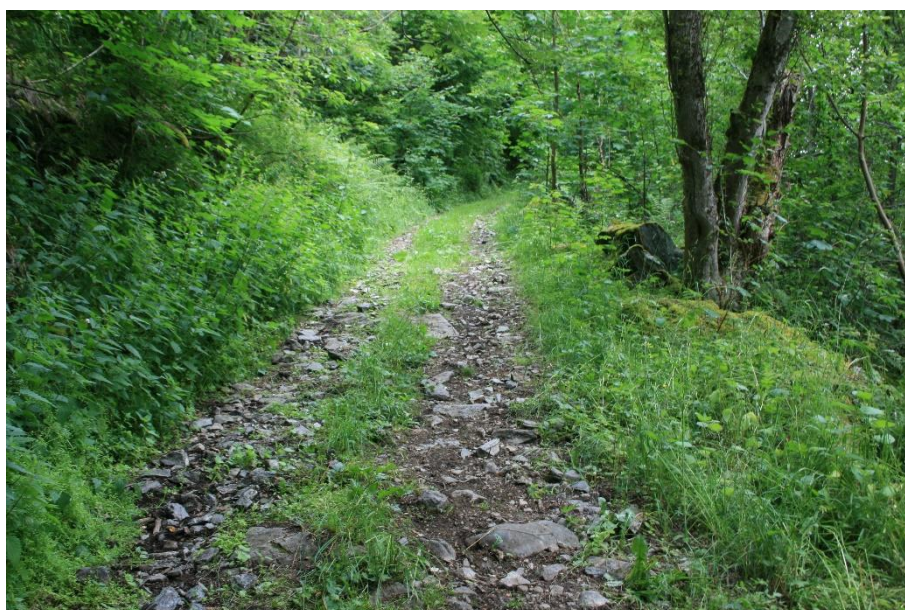
Ikke mulig å se veien på grunn av vegetasjonen. Lite folk som bruker denne delen av traseen på grunn av forholdene.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.3.2.2 Objekt nr. 272827-5 Veitrase Lindane – Nedre Ljøen

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Traseen har løse steiner med ca. størrelse 10-20 cm, og løs grov grus som veidekket. Veien ligger i bratt, skrånende terrenget og gjør at det er lett å skli på steinene. Veidekket gir ikke en god opplevelse av veien som kulturminne. Det er også mye vegetasjon i veiens grøft og langs kantene.	De store steinene som ligger som veidekke kan erstattes av grus med mindre kornstørrelse for et tryggere og bedre underlag å gå på. Vegetasjonen i grøfter fjernes og vedlikeholdsslått utføres på veikantene.

Steinete veitrase

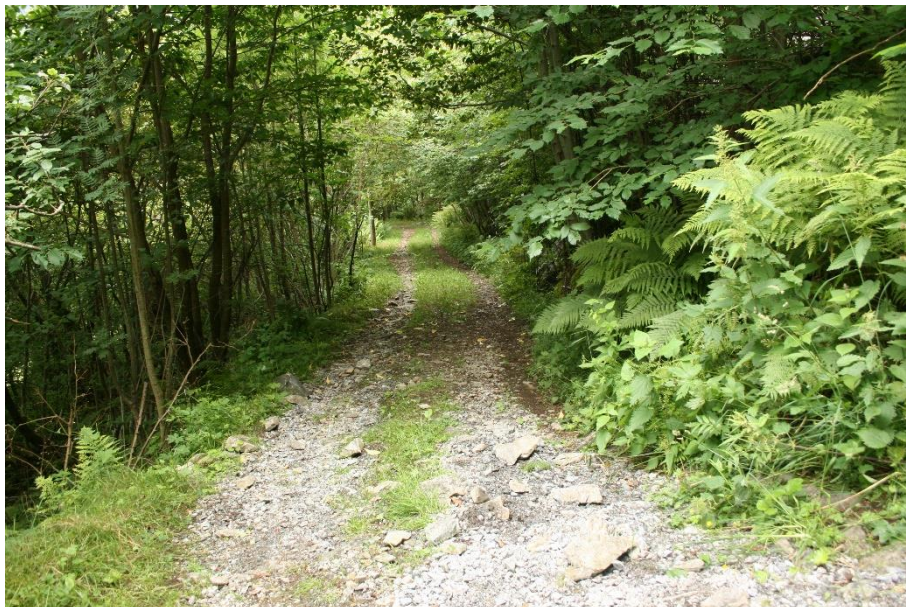

Mye løs stein på traseen. Flere turgåere klager på standarden på veien.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

De løse steinene gir ikke en god opplevelsesverdi av veien som historisk vanderrute.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

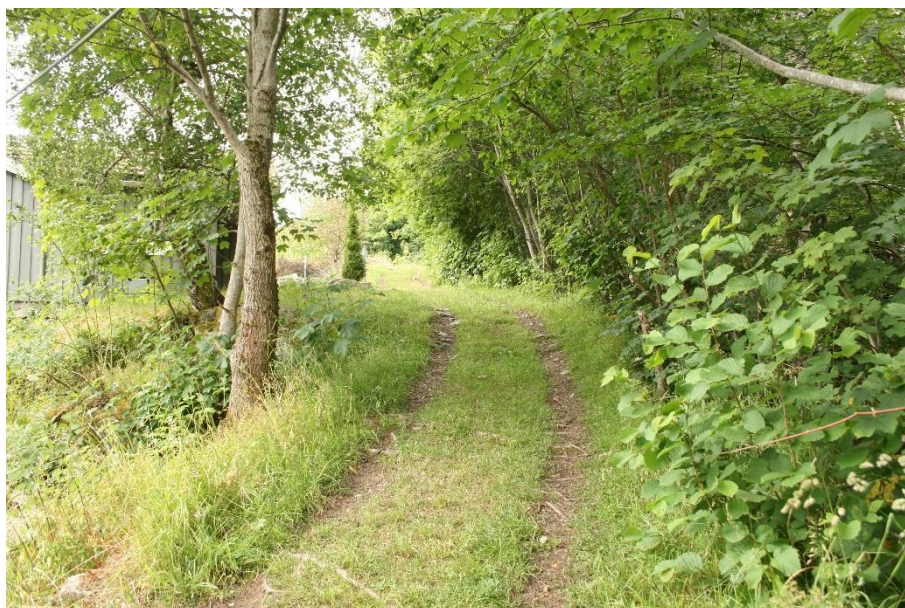
Største delen av denne strekningen har mye løs stein. I et slikt bratt terreng som ned til Ljøen kan det gjøre veien utrygg å gå på.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.3.2.3 Objekt nr. 272827-1 Veitrase Naustberget - Lindane

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Veitraseen som er på omtrent 250 m og er noe sporete. Veibredde er ca. 4 m. Gress langs kantene og på midten. Noen partier med løse steiner. Behov for normal skjøtsel på årlig basis.	Normal skjøtsel på årlig basis. Vedlikeholdsslått av gresset på sensommeren.

Veitrase Naustberget – Lindane

Veitrase ved hytte på Naustberget.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Traseen ved Lindane.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.3.2.4 Objekt nr. 272827-3 Stikkrenne

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Stikkrenne	Stikkrenne oppbygd av steinheller. En stor stein ligger i løpet til stikkrennen på vestlig side, en trestamme ligger like ved denne steinen. I tillegg er det en stor trerot i bekkeløpet. Det kan også ligge steiner og avfall fra vegetasjonen inne i løpet til stikkrennen.	Steinen og trestammen fjernes. Stikkrennens løp renses og vegetasjonen som vokser inntil rennen fjernes. Det kan også vurderes om treroten skal fjernes for bedre vanngjennomstrømning i bekken. Deretter årlig vedlikeholdsslått.

Stikkrennens plassering

Stikkrenne med stor stein i løpet.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Stikkrenne	Stikkrenne oppbygd av sprengt stein. Den er sterkt gjengrodd og har stort skjøtselsbehov, da den nesten forsvinner under vegetasjonen.	Vegetasjonen rundt stikkrennen fjernes, for å hindre gjengroing av den og bekkeløpet.

Stikkrennens plassering

6.3.2.5 Objekt nr. 272827-6 Stikkrenne

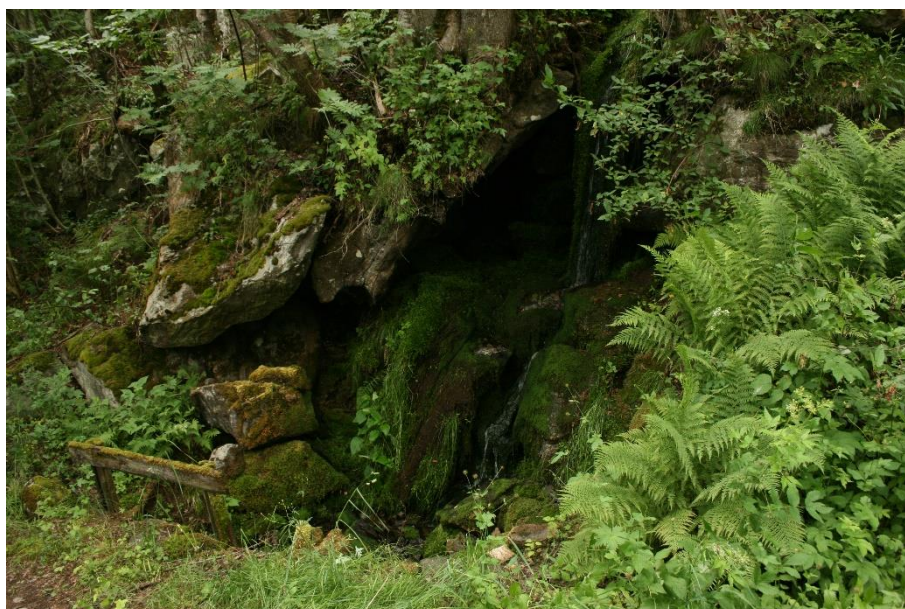
Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Stikkrenne	Brønnformet stikkrenne. Ikke registrert på befaringen i 1993. Nyere dato? Bregner og brennesle dekker mye at stikkrenna. Behov for skjøtsel. Bekk tørrlagt på befaringstidspunktet.	Normal skjøtsel. Vegetasjonen som vokser rundt stikkrennen fjernes. Skjøtsel på årlig basis deretter.

Brønnformet stikkrenne godt tildekket av vekster.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.3.2.6 Objekt nr. 272827-7 Stikkrenne

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Stikkrenne	Stikkrenne med bekkefall. Steinhelle forsterket med jernbjelke. Plankerekkevverk er i dårlig forfatning.	

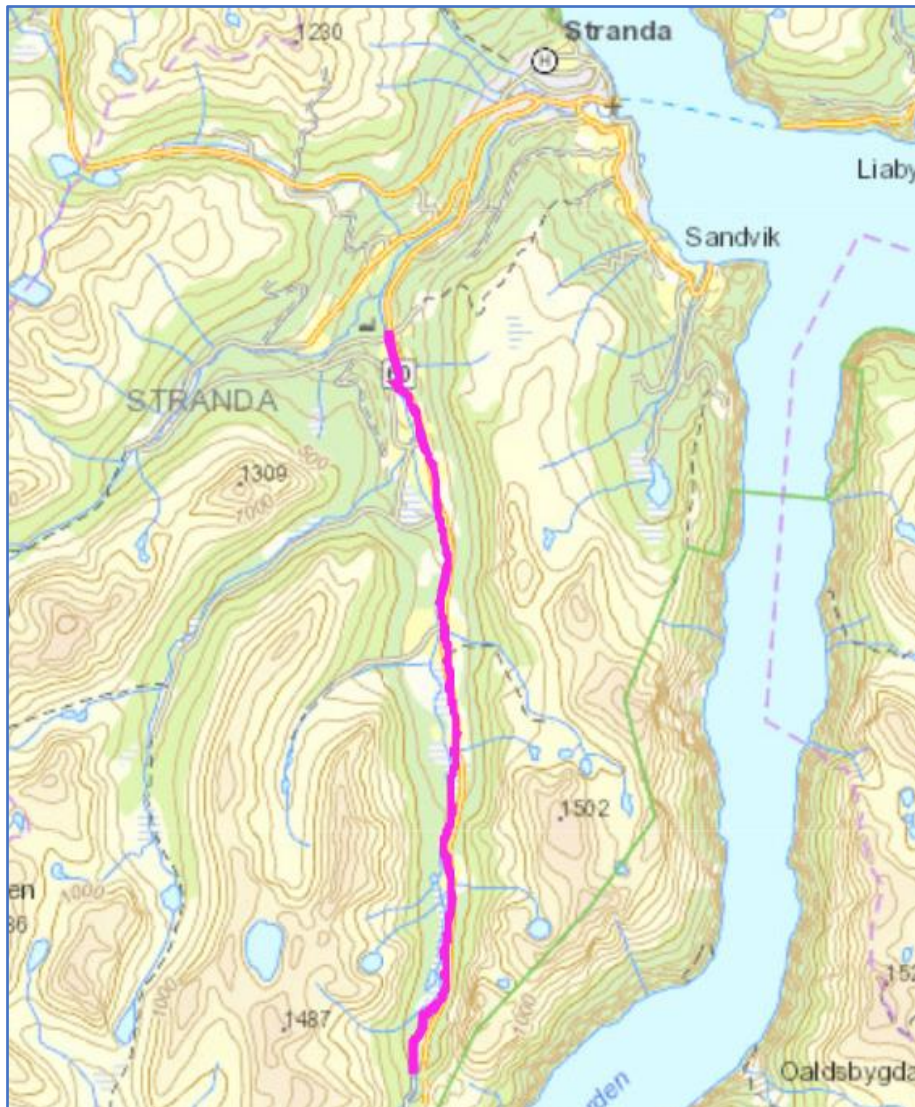
Stikkrenne med vannfall.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4 Parsell 4 Herdalen – Svemork

Askeladden ID: 269210

6.4.1 Om strekningen generelt

Parsellen er ca. 1,5 km lang og går fra 510 høydemeter ved Herdaltunnelen og frem til Røbbane, hvor postveien møter riksveien. Ovenfor tunnelen er veien stygt skadet i svingene og har stort behov for istandsetting. På Nedre Herdal gård har veien hatt trase gjennom tunet og den røde stua har fungert som postgård frem til 1860-årene, da postveien ble nedlagt.

Parsell 4

6.4.2 Problempunkter

Objekter som steiner med utydelig innskrift, som ikke krever tiltak, ikke er vurdert eller er tapt står ikke oppført under problempunkter. Det gjelder følgende objekter:

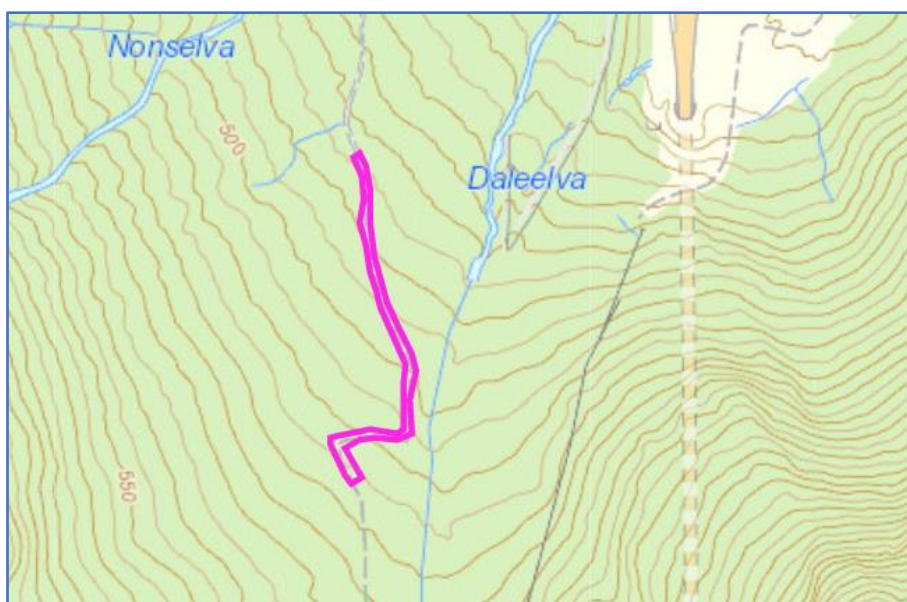
- Objekt nr. 269210-13 Veitråse på Ovensvollen golfbane
- Objekt nr. 269210-16 Stein med metallhengsel på Daurmårsletta
- Objekt nr. 269210-19 Veitråse ved Gjerdet
- Objekt nr. 269210-20 Veitråse Habostad

Selv om disse objektene ikke er oppført under problempunkter, er det likevel viktig å holde dem under oppsikt på årlig basis i forhold til gjengroing og lignende, da tilstanden kan endre seg. For mer informasjon om objektene henvises det til Askeladden kulturminnedatabase.

Den resterende delen av strekningen som ikke er fremhevet som problempunkter har generelt skjøtselsbehov på årlig basis. Dette innebærer rydding og fjerning av vegetasjon langs veikanten og i midten av veien for å unngå gjengroing.

6.4.2.1 Objekt nr. 269210-1 Veitrase ved Herdalstunnelen

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Veitraseen er på ca. 250 og starter fra ca. 470 m høyde går og opp til 510 m høyde. Veidekket er skadet på grunn av kjøring med tunge maskiner. Hull og dype spor skjemmer veien i svingene på det høyeste punktet for registreringen. Det ligger jord i svingene og grus midt på veien. Veiens grøfter er gjengrodd med gresstorv.	Istandsetting av veien på i svingene på det høyeste punktet og rydding av vegetasjon i grøftene. Hull og forsenkningene i veien tetts og nytt gruslag legges over for en opplevelse av veien som et helhetlig kulturminne.

Område for skadet vei

Stygt skadet vei i svingene ovenfor tunnelen.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4.2.2 Objekt nr. 272827-3 Veitrase Nedre Herdalen gård

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Veien har gått over slåttemark og det er en svak antydning til vei her. Videre har den gått over elva Kvernhuskvitla og gjennom krattet til den møter riksveien. Veien i krattet er ikke vurdert, pga. tett vegetasjon.	Undersøkelse av tilstand til veien i krattet. Deretter ny tilstandsvurdering.

Veitraseen på Nedre Herdalen gård

6.4.2.3 Objekt nr. 272827-4 Steinhellebru

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Hellebru	Steinhellebru med ett løp. Mye vegetasjon rundt. Einer vokser i brudekket.	Normal skjøtsel på årlig basis.

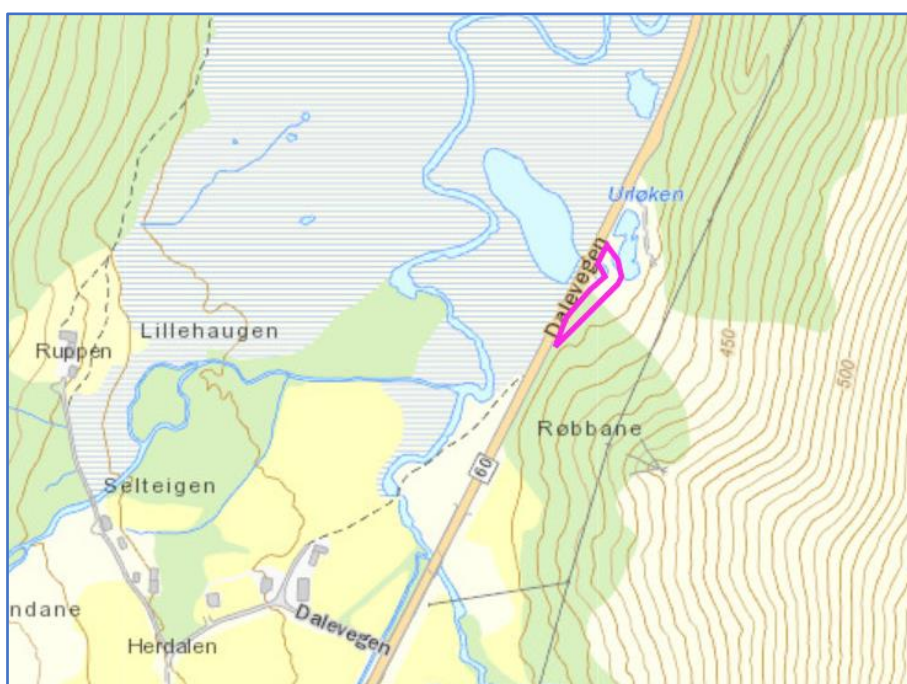
Steinhellebru

Steinhellebru er godt dekket av vegetasjon.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4.2.4 Objekt nr. 269210-5 Veitrase ved Røbbane

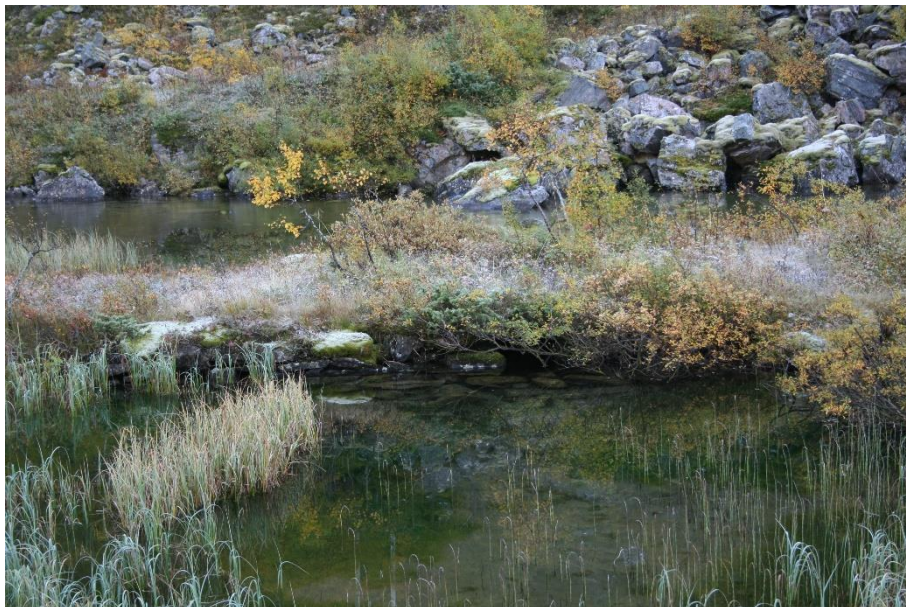
Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Smal, buet veistykke over tjern. Veien er ca. 2-2,5 m bred. Den delen av veien som ligger langs skråningen, har tydelig grøft på SV-lig side. Veien er gjengrodd med kratt og gresstorv.	Veien har behov for skjøtsel på årlig basis. Fjerning av vegetasjon på veibanen gjøres som vedlikeholdsslått. Trær som kan sprenges løs i muren, fjernes skånsomt. Ny tilstandsvurdering etter at vegetasjonen er ryddet.

Veitrase på Røbbane-Urløken

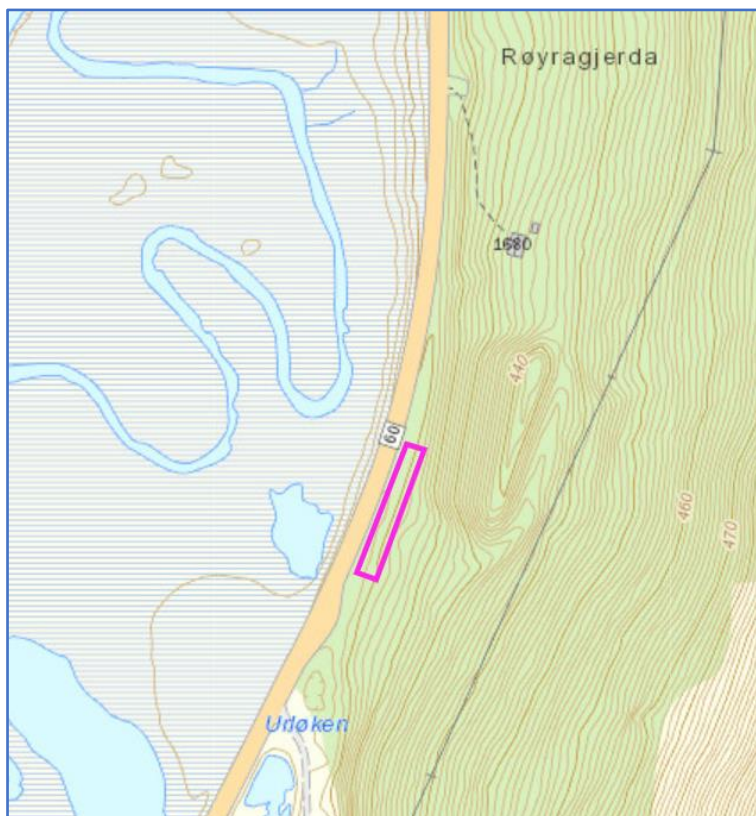
Veitrase over tjern.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Veien er oppbygd av steinheller i tjernet.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4.2.5 Objekt nr. 269210-6 Veistump Urløken

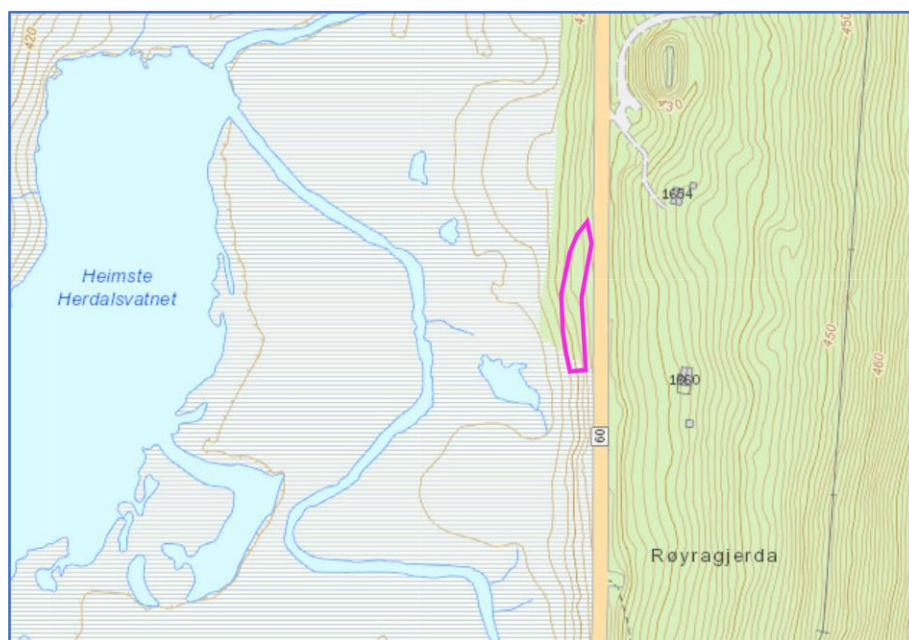
Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Det meste av veien ligger skjult under tett vegetasjon. Veiens sørlige side er synlig i terrenget, men selve veikroppen ellers er lite lesbar.	Skjøtsel for å fjerne vegetasjonen som vokser oppå veidekket. Kan gjøres som vedlikeholdsslått.

Veistump på Urløken

6.4.2.6 Objekt nr. 269210-7 Veistump Røyragjerda

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Veistump med tydelig veikant på V-lig side. Ca. 3 meter bred vei. Veien er gjengrodd av unge løvtrær og gresstorv. Andre skader kan skjule seg under vegetasjonen.	Vegetasjonen kuttes ned og trær som vokser i veimuren fjernes skånsomt. Ny tilstandsvurdering etter at vegetasjonen er ryddet. Nye skader kan dukke frem under en slik rydding.

Veistump på Røyragjerda

6.4.2.7 Objekt nr. 269210-8 Veistump Gjerderabben

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Tettvokst område med vegetasjon og bekk som renner over veien. Den kan være en tett eller kollapset der vannet renner oppå veien. En annen gårdsvei går også i dette området.	Det er spor etter to veier i området og en nærmere undersøkelse av disse anbefales, for å finne ut hvor postveien har gått. De tette buskene på veien som er nærmest riksveien, fjernes. Undersøkelse av området hvor bekken renner over veien, for en vurdering av hvorfor vannet renner oppå veien. Skjøtsel av veien som går ovenfor hytte.

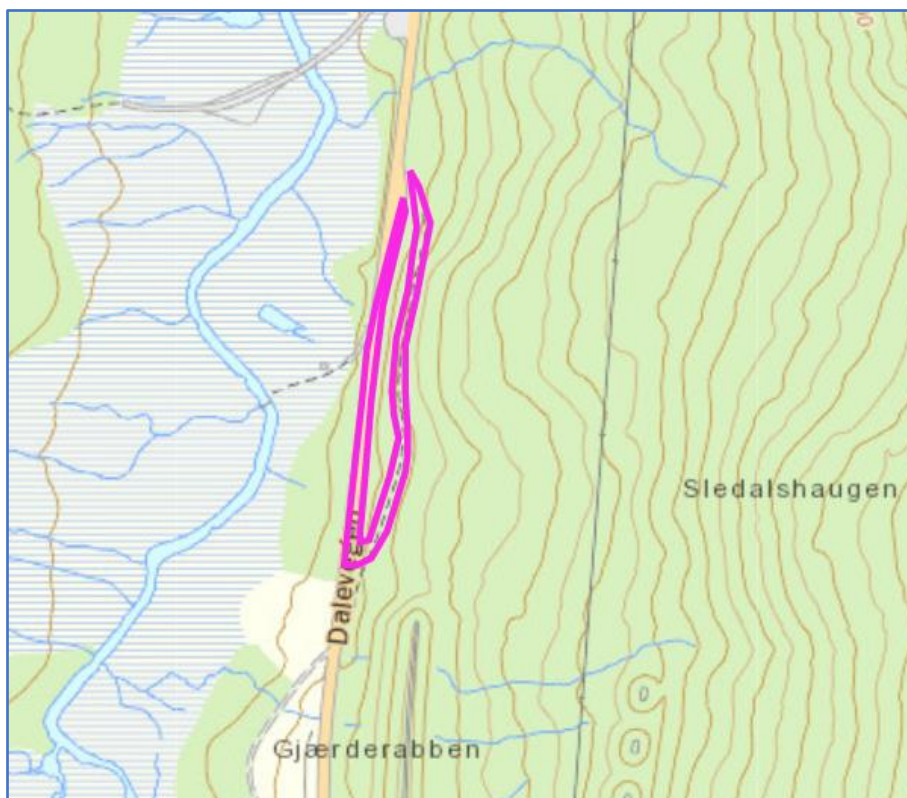
Veitrase som ligger inntil Europaveien, ved hytte. En bekk renner over veien inne i buskene. Vanskelig å komme til bekken pga. tett vegetasjon.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

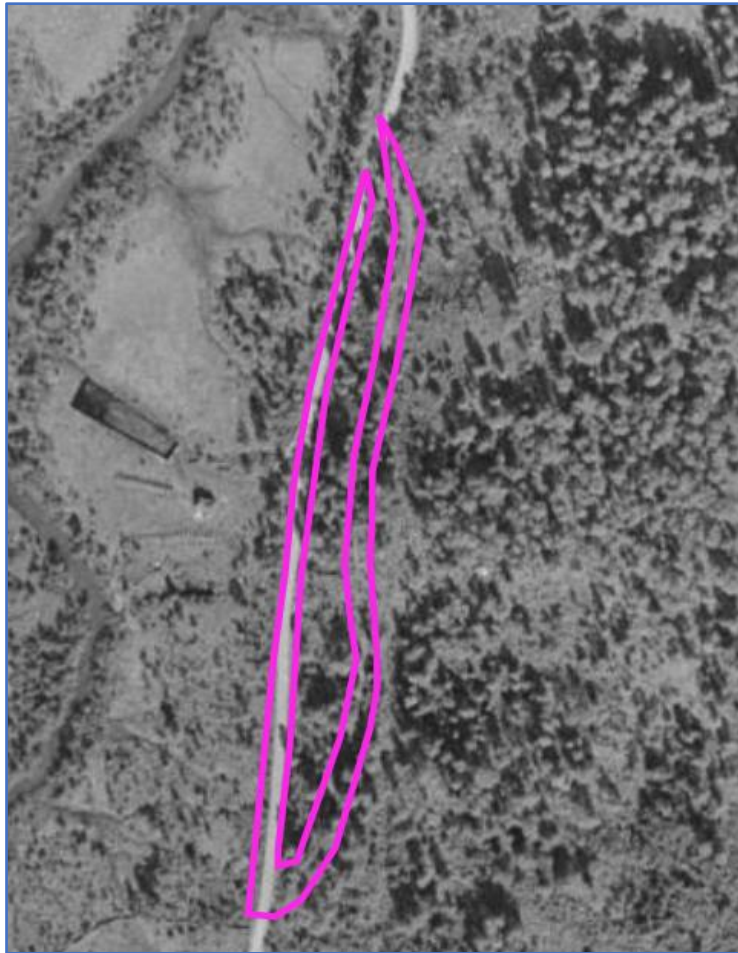
6.4.2.8 Objekt nr. 269210-9 Veitrase ved Sledalshaugen

Det er to mulige veitraseer i dette området. Veien som går på nordøstlig side for riksveien, ligger høyere i terrenget, og måten den er bygd på er samsvarende med postveien. Det anbefales at det brukes tid på å undersøke denne traseen nærmere, da den kan ha vært en del av postveien. Gamle flyfoto fra 1961 viser at det har gått en vei på nordøstlig side av den tidens bilvei også, se bildet på neste side. Bildet viser også at trase nummer 2 kommer inn på bilveien på 60-tallet.

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	I dette området ser det ut som det er to alternative retninger for postveien i terrenget. Nr. 1 er sammenfallende med dagens veitrase og nr. 2 går på NØ-lig side langs riksveien. Her er veien gjengrodd av gresstorv og tuer. Veien er oppmurt med støttemur langs SV-lig side og veibredden er 3-3,5 meter. Tydelig grøft NØ langs traseen.	Trase nr. 2 ryddes for vegetasjon slik at vei og støttemurer kan undersøkes nærmere. Dette for å finne ut om denne traseen kan ha vært en del av postveien.

To mulige veitraseer for postveien i dette området

Trase nr. 2 går til høyre i bildet

Oppbygd veimur på trase 2. Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

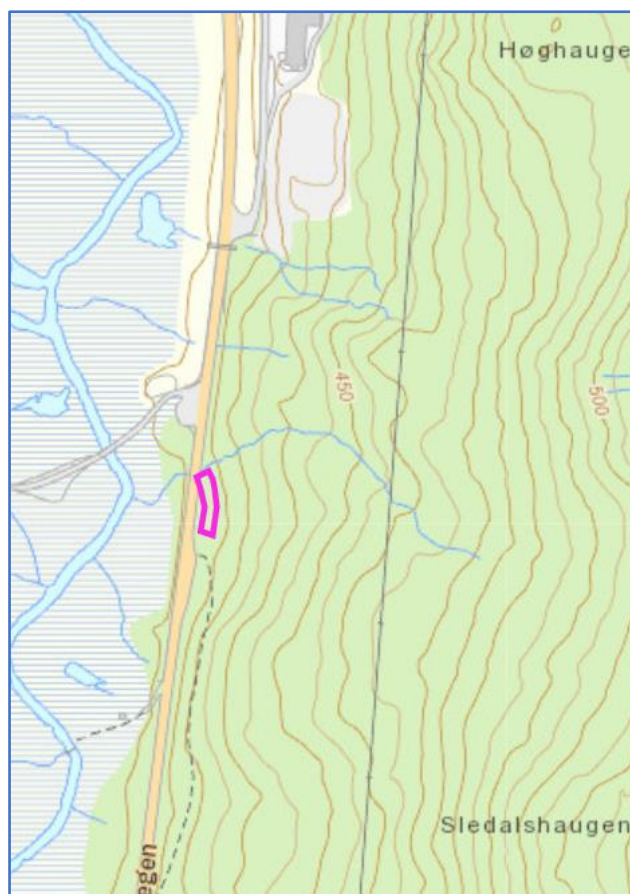
Tydelig veikropp med grøft til venstre i bildet. Veien går parallelt med Europaveien.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Godt synlig veikropp i vegetasjonen. Området anbefales å undersøkes for alternativ Postveitrase.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

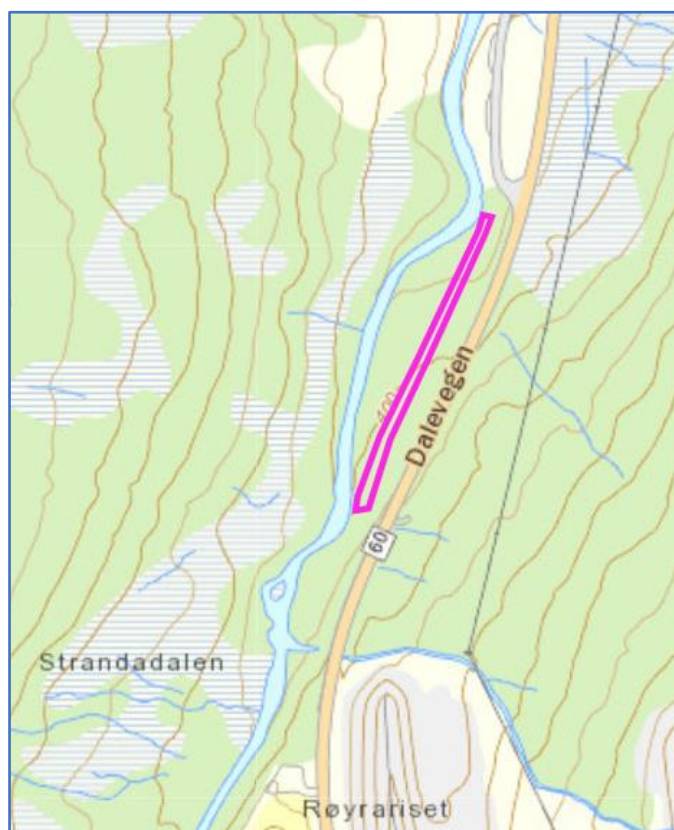
6.4.2.9 Objekt nr. 269210-10 Veistump

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Veistumpen vises som en buet forhøyning på østsiden av motorveien. Den er oppbygd av stein og grus, ca. 5 m bred. Svak antydning til grøft på østlig side. Kledd med gresstorv.	Normal skjøtsel på årlig basis.

6.4.2.10 Objekt nr. 269210-11 Veitrase ved rasteplass

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Veianlegg	Vanskelig å identifisere veien i dette området, pga. mye vegetasjon. Tettvokst løvskog og høyt gress gjør veien vanskelig å lese i terrenget. Antydninger til ca. 6 m bred vei kan måles i vegetasjonen, nyere vei?	Rydding og fjerning av vegetasjon, for å synliggjøre veien og hindre videre forringelse. Vegetasjon kan skjule større skader av veien. Deretter ny tilstandsvurdering.

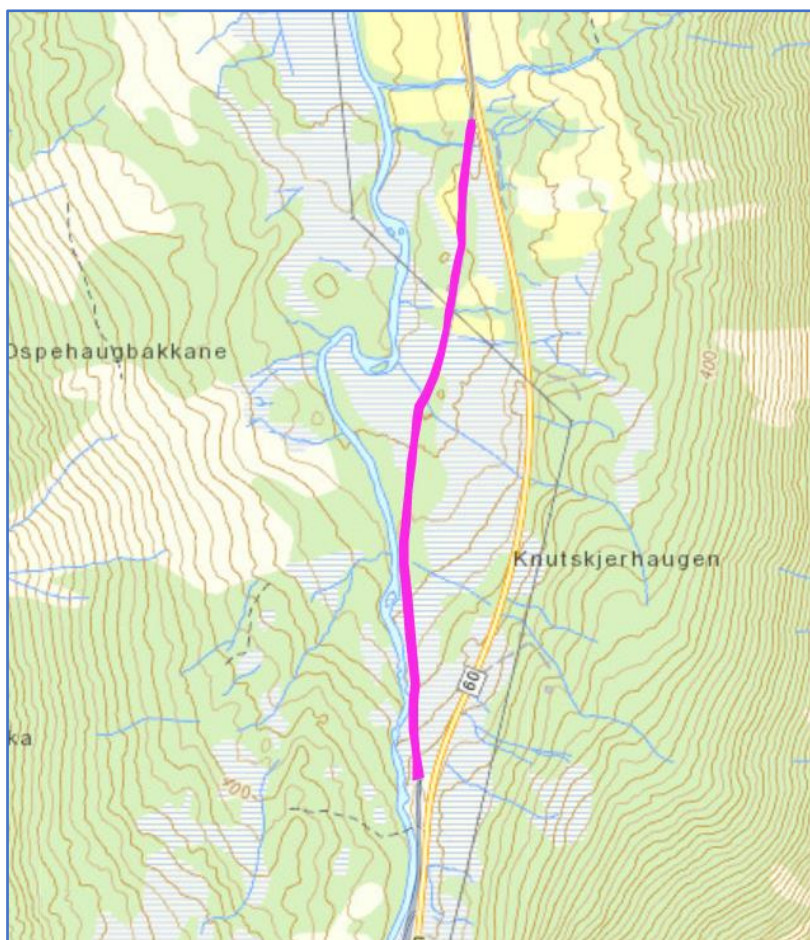

Veitrase ved rasteplass

6.4.2.11 Objekt nr. 269210-12 Veitrase ved Storelva

Denne veistrekningen er fin å istandsette for kortere fotturer og passer bra med parkeringen på toppen av bakken. Bakketoppen egner seg godt for informasjonsskilt om postveien i dette området.

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Veianlegg	Veitraseen går over tue- og våtmarksområde. Enkelte områder er tettvokste med løvtrær og vanskelig fremkommelig. Gjelder spesielt i høyere deler av terrenget. Veikanten kan skimtes gjennom vegetasjonen på nedsiden av bakken i slak skråning i øst. Tydelig oppbygd vei gjennom skogen i den laveste delen av terrenget. Veien går innom åpen plass med slåttemark og flyter ut i dette området. Videre går den som sporete gårdsvei frem til den møter riksveien.	Rydding av vegetasjon i grøfter og veibanen fra slåttemarka og til parkeringen på toppen av bakken. Ny tilstandsvurdering gjøres etter vegetasjonen er ryddet.

Trase som er flott å tilrettelegge for fotturer

Vanskelig å finne traseen i dette området. Med skjøtsel og tilrettelegging av veien kan det bli en flott vei for korte fotturer.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Stort behov for skjøtsel.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

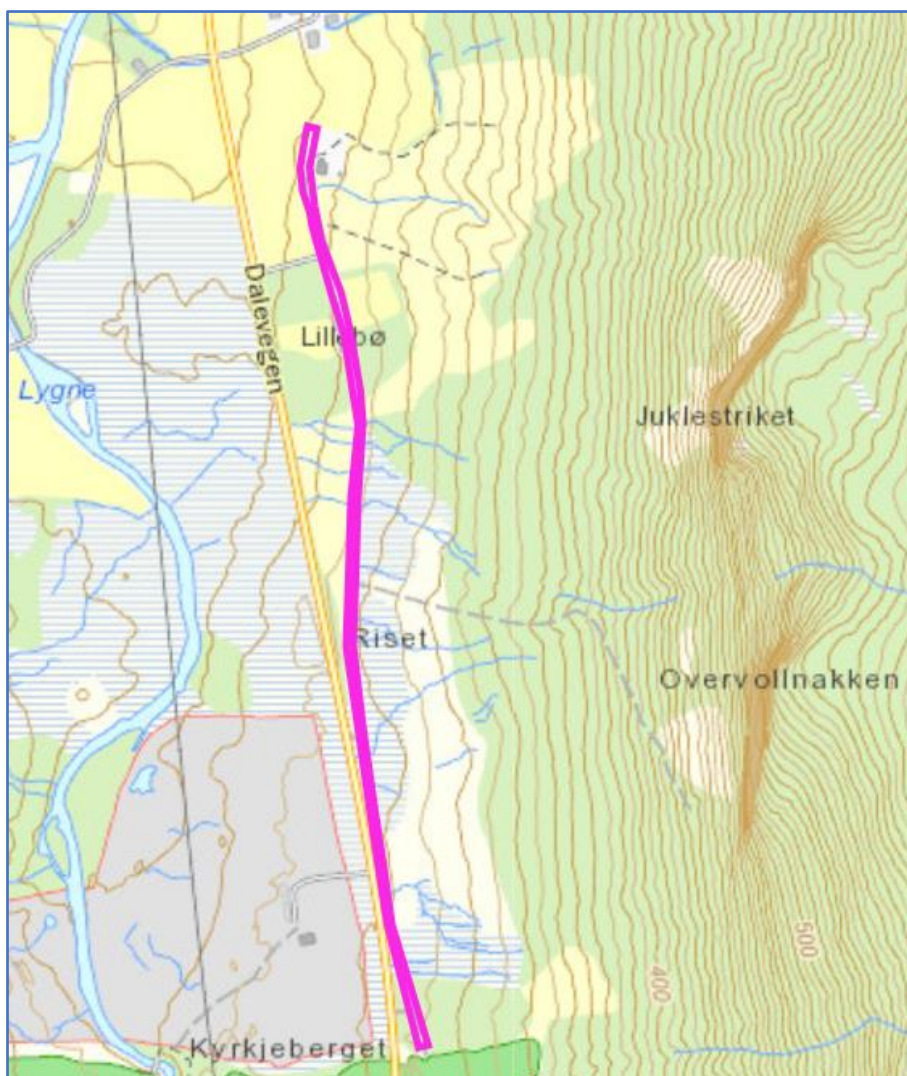

Åpen mark på traseen.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4.2.12 Objekt nr. 269210-14 Veitrase Ovenvollen – Lillebø

Veien går mellom enden av golfbanen til Lillebø gård og den går som tydelig oppbygd veikropp gjennom våtmark. På Lillebø har postveien gått gjennom tunet og videre over jordet mot Fjørstad. Veien er ikke lesbar i dette området.

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Veianlegg	Tydelig oppbygd veikropp og godt synlig i terrenget. Veien ligger i våtmarksområde og derfor ekstra sårbar. Mye vann i veikroppen forringer holdbarheten til veien over tid. Tilstanden er vurdert på avstand, da området var avsperrert pga. beitemark på befaringstidspunktet.	En nærmere undersøkelse av veien for å vurdere mulige skader på nært hold, og om det skal iverksettes tiltak på veien. Ny tilstandsvurdering gjøres også samtidig.

Veitrase med tydelig og markert veikropp mellom golfbanen og Lillebø

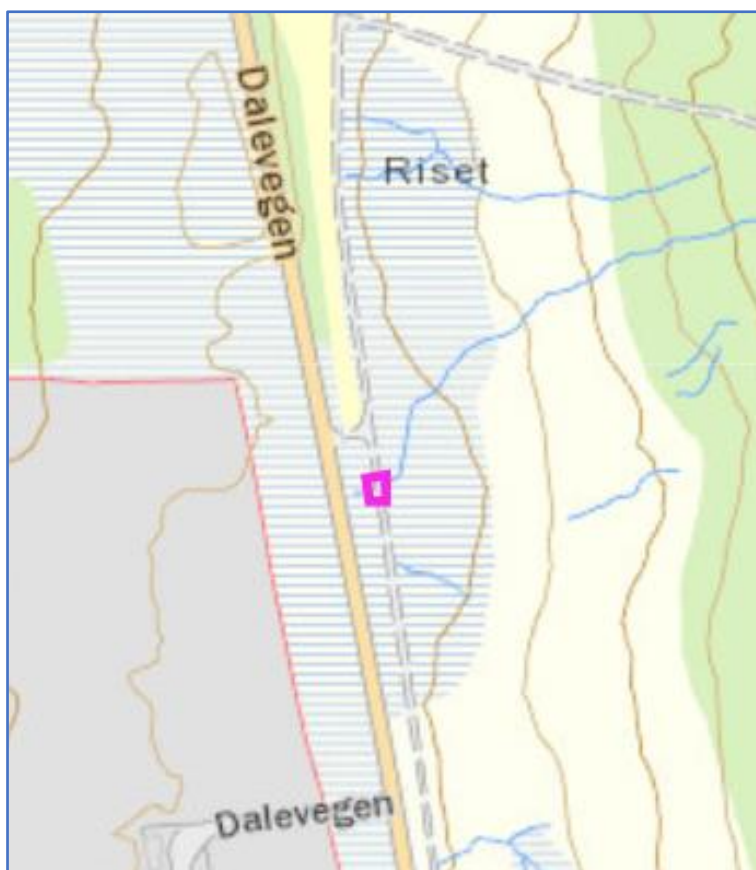
Postveien går som rett linje midt på bildet.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Postveien ved golfbanen.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4.2.13 Objekt nr. 269210-14 Stikkrenne

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Stikkrenne	Forsenkning i veien ser ut til å være oppfylt med mellomstore steiner som er dekket med gress. Rotete inntrykk og kan være en moderne reparasjon av veien. Det er innlagt rør i stikkrennen.	Stikkrenne og veifyllingen undersøkes nærmere for tidfestelse.

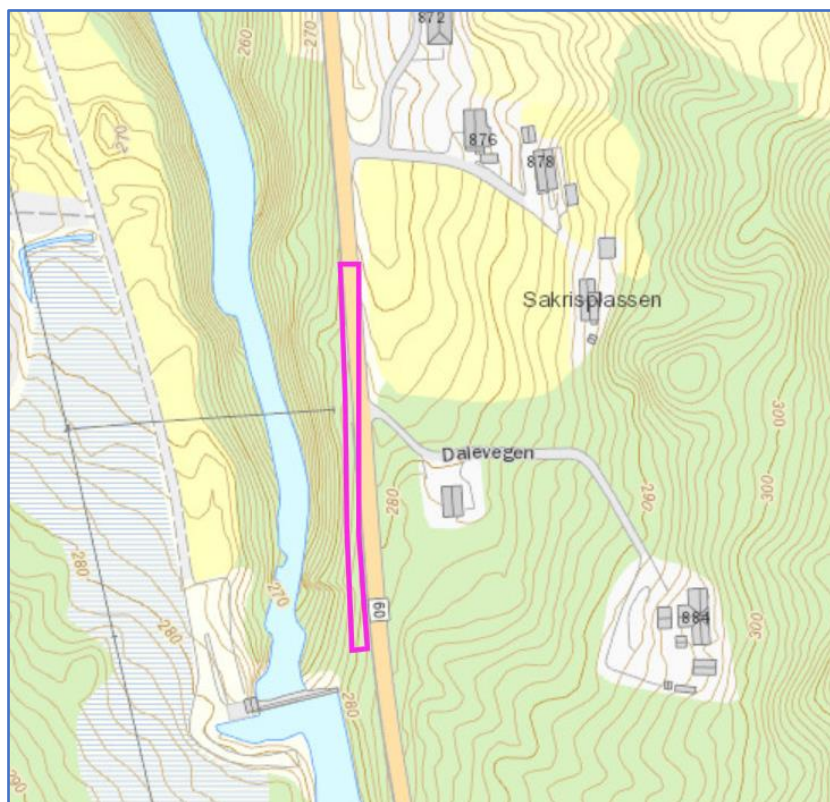
Stikkrenne med rosa markering

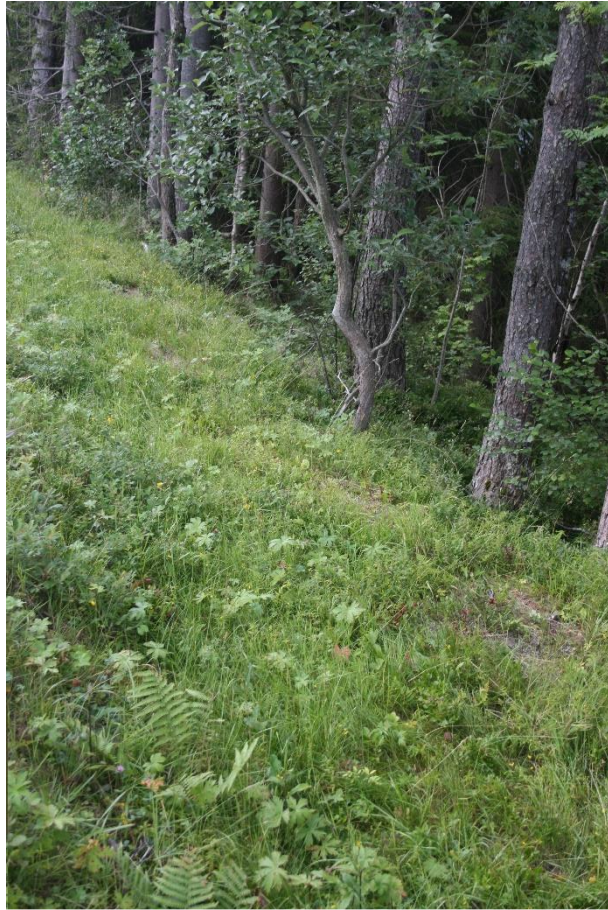
Moderne oppfylling med stikkrenne? Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4.2.14 Objekt nr. 269210-17 Veirest ved Sakrisplassen

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Veianlegg	Rest av postveitrase ligger inntil motorvei. Tydelig veiskulder/kant på SV-lig side. På enkelte partier er veien i bruddstykker og stumper. Ca. 30-40 m av veien er oppbrutt i mindre deler, deretter godt markert og tydelig veikropp. Veien blir brutt/delt av bekk ca. 50-100 m S for avkjørsel. Ved garasje forsvinner veien inn i motorvei. Strekningen er gjengrodd av gresstorv og skog. Røtter fra gran og løvtrær vokser ned i veikroppen.	For å hindre videre forringelse av veien, trengs trær å fjernes. Stikkrenne kan legges inn der veien blir delt av bekk. Ny tilstandsvurdering etter vegetasjonen er ryddet.

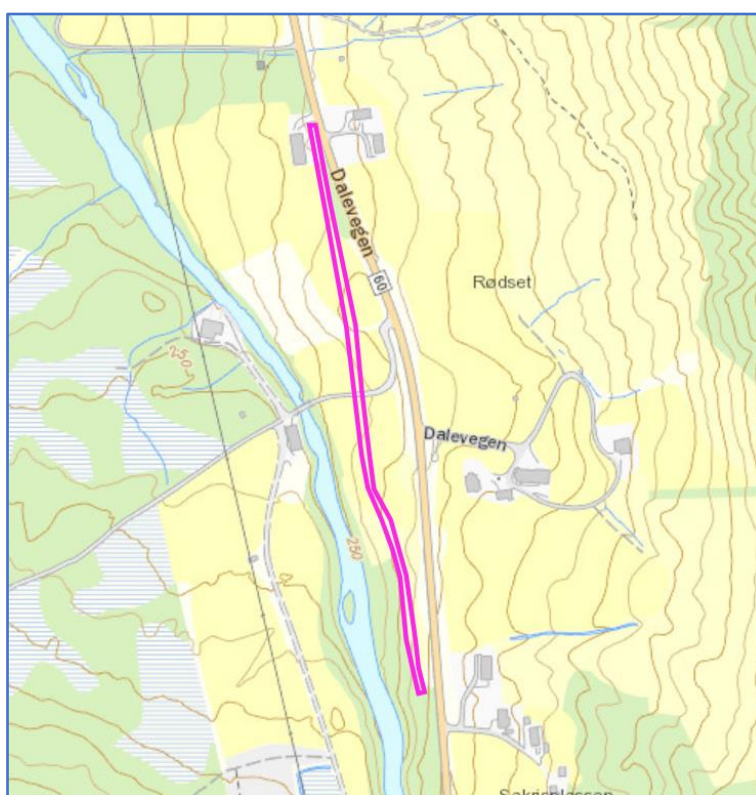
Veitrase inntil motorvei

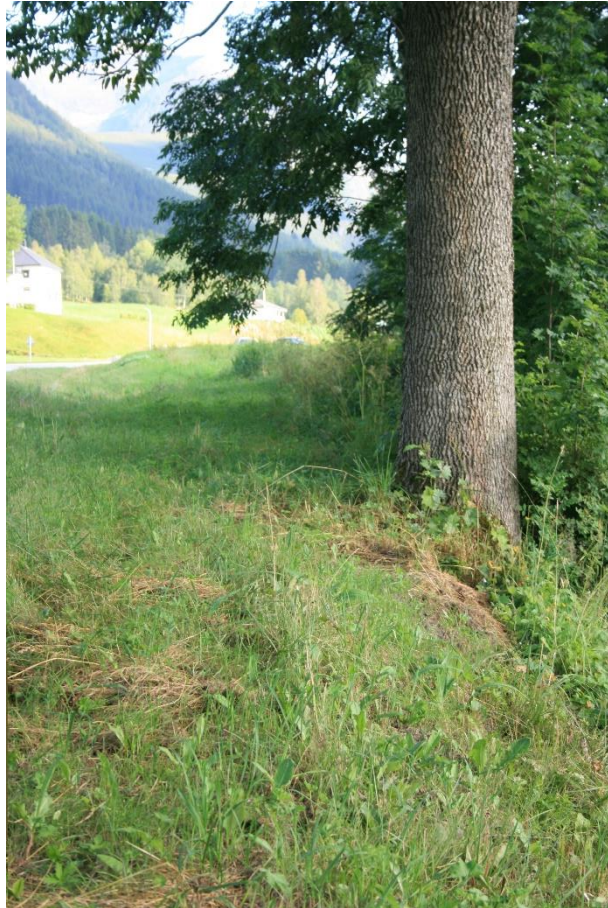
Veirest ved riksveien.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.4.2.15 Objekt nr. 269210-18 Veitrase Røset

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG3	Veianlegg	Veitraseen er lesbar i 50-100 m ved låve. Over jordet er veien ikke synlig. Deler av traseen har også gått gjennom skogen ved Storelva. Traseen var vanskelig å finne pga. mye og tett vegetasjon. Denne delen kunne derfor ikke vurderes på befaringstidspunktet.	Tilstandsgraden gjelder for trase inne i skogen. Vegetasjonen kan skjule større skader på veien. Anbefales ny befaring på senhøsten når løvet har falt for å lettere kunne vurdere veiens tilstand.

Veitrase på Røset

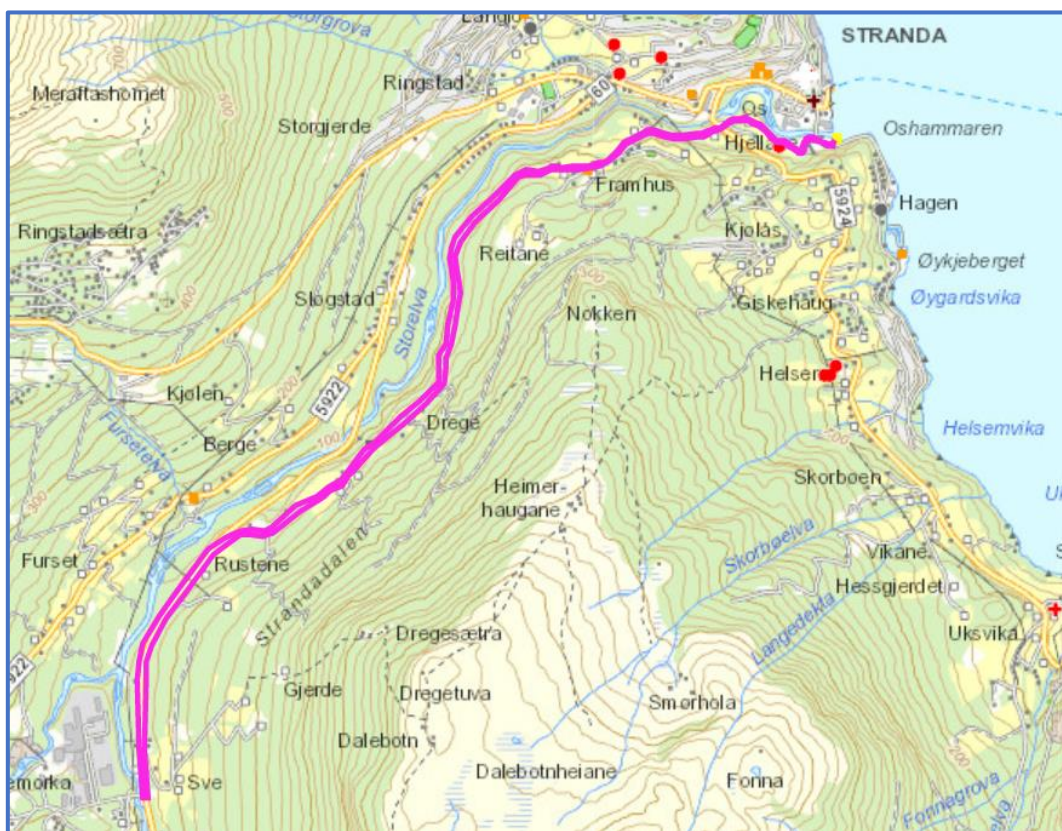
Svakt synlig veikant ved grantreet.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.5 Parsell 5 Svemorka/Sve – Stranda sentrum

Askeladden ID: 269219

6.5.1 Om strekningen generelt

Parsellen går fra veiknutepunktet på Sve, Svemorka til Stranda sentrum, og er omtrent 7 km lang. Fra Sve og frem til avkjørsel etter Rysteplassen er postveien sammenfallende med riksvei, for deretter å gå over til gruset gårdsvei. Den grusede veien er en modernisert og opprustet vei i forbindelse med transport av tømmerhogst. Strekningen er 1,6 km lang og går gjennom gårdstun på Drege og frem til anleggsvei like ved Neset gård. Veien blir smalere herfra og det er bygd opp en kraftig støttemur over Endrefallet. Terrenget er veldig bratt i dette området og går gjennom skog og hogstflate. På Osstølen er det et veiskille og en annen, smal tydelig oppbygd vei går i nordøstlig retning. Veien går videre forbi Lomsplassen med tufter og steingjerdet langs nåværende vei.

Parsell 5

Veien fortsetter som smal, sporete vei til Framhus gård, hvor den har gått over jordet og innom tunet på Framhus. Gården var skysstasjon da postveien var i drift. Videre herfra er det ikke spor etter veien og den kommer til syne som traktorspor og veiskulder på Os gård, som har vært postgård. Landingsvoren ved munningen til Storelva er erstattet utfylling og bygg.

6.5.2 Problempunkter

Objekt med problempunkter er rangert fra de mest kritiske øverst og som haster mest å få satt i stand, til de som kan avvendes i tid. Vurderingen av tilstandsgradene har blitt sett i sammenheng med hvordan veien og veirelatert kulturminner skal brukes og bevares videre.

Objekter som steiner med utydelig innskrift, objekter som ikke krever tiltak eller er tapt, står ikke oppført som problempunkter. Det gjelder følgende:

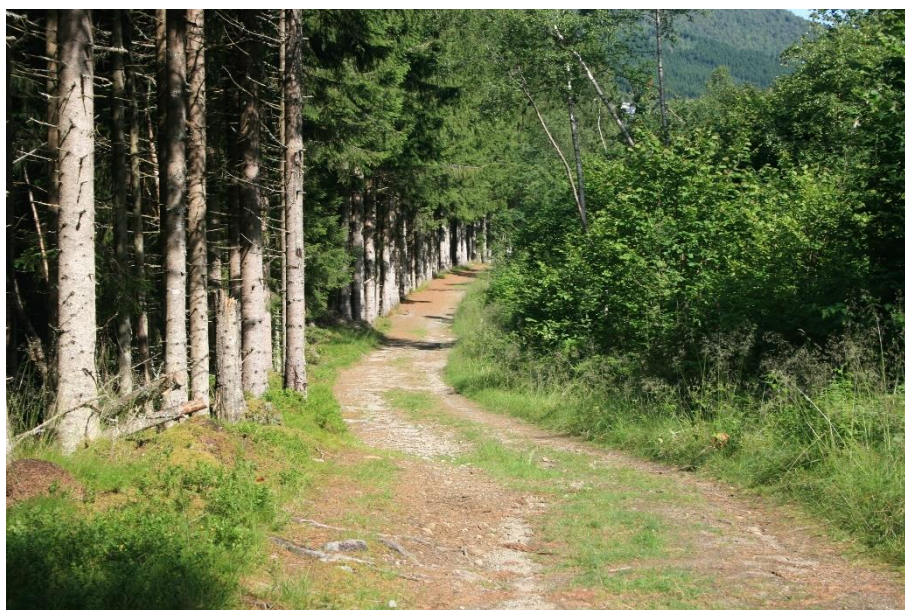
- 269219-1 Veitråse Hesjevollen – Neset
- 269219-4 Stikkrenne Osstølen
- 269219-7 Veitråse Os

Selv om disse objektene ikke er oppført under problempunkter, er det likevel viktig å holde disse under oppsikt på årlig basis i forhold til gjengroing og lignende, da tilstanden kan endre seg. For mer informasjon om objektene henvises det til Askeladden kulturminnedatabase.

6.5.2.1 Objekt nr. 269219-2 Veitrase Neset – Framhus

Det er flere veier i området hvor postveien kan ha gått, og det anbefales at disse undersøkes nærmere. Gjelder spesielt veien fra veiskillet nord for Lomsplassen, som ligger sørøst for veitraseen gjennom hogstfeltet.

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Veianlegg	Tydelig vei med grusdekke og grøft på sørlig side. Veibredde ca. 3,5 - 4 meter. Oppmurt vei over Endrefallet.	Det er flere veier i området ved Reitane gård som også kan ha vært postveien. Anbefales derfor at disse undersøkes, spesielt veien som går fra veiskillet nedenfor Reitane gård, når man kommer sør fra Lomsplassen. Denne veie har lik oppbygning som postveien.

Veitrase gjennom hogstfelt.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Alternativ trase sørøst for hogsflate.
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.5.2.2 Objekt nr. 269219-3 Støttemur Endrefallet

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Støttemur	Mosedekt støttemur med mye vegetasjon rundt. Steinene er utsklidd på midten. Vanskelig å få tatt gode bilder av denne, da mure ligger i bratt terrenget.	Murens stabilitet undersøkes av fagkyndig og vegetasjon ryddes inntil mur.

Støttemur sett ovenfra. Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.5.2.3 Objekt nr. 269219-5 Stikkrenne Reitane

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Stikkrenne	Stikkrenne med plastrør. Vått område, hvor stikkrennen ikke fungerer optimalt. Utbedres. Området også registrert som steinete og utvasket vei i 1993.	Utbedring for bedre drenering av vann og istandsetting av det våte veipartiet.

6.5.2.4 Objekt nr. 269219-6 Støttemur Reitane

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG2	Stikkrenne	Kraftig støttemur på NV-lig side av veien. Midterste del av muren ser ut til å ha begynnende sig.	Muren undersøkes av fagkyndig for vurdering av sig og stabilitet. Vegetasjonen som vokser inntil muren, fjernes.

Støttemur.

Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

6.5.2.5 Objekt nr. 269219-8 Støttemur Os

Tilstandsgrad	Konstruksjon	Tilstand	Anbefalte tiltak
TG1	Støttemur	Massiv utfylling/støttemur. Noe usikker på om dette er natur eller kultur. Undersøkes nærmere, da det var vanskelig å vurdere. Kan oppfattes som naturskapt etter siste istid, men steinene virker oppkonstruerte.	Nærmere undersøkelse av steinmassene/muren gjøres, for å vurdere om de kan være oppkonstruert av mennesket eller skapt av naturen fra siste istid.

Støttemur eller natur?
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

Natur eller kultur?
Foto: Siw Helen Myrvoll Grønland

7 Oppsummering

Kommunen har flere satsingsområder som kan brukes for å skape interesse for postveien, posthistorie og friluftsliv. Med riktig tilrettelegging og istandsetting der det er behov, kan flere strekninger blir flotte turmål av ulik lengde og til ulik bruk.

Tilrettelegging, skjøtsel og istandsetting av veien gjøres ut fra veiens tilstand, og med minst mulig inngrep, slik at veien ikke endrer karakter. Det er viktig å bevare veiens utseende og form i størst mulig grad, for at dens historiske verdi opprettholdes. For et helhetlig skjøtsels- og istandsettingsarbeid av postveien oppfordres det til godt samarbeid kommunene imellom på hele strekningen. Postveien vil da kunne fremstå som et kulturminne hvor skjøtsel og istandsetting fremstår som en helhet. Vurdering av tiltak gjøres i samarbeid med kulturvernmyndighetene for en best mulig bevaring av postveien.

Det anbefales at arbeidet startes med en kartlegging av enkeltminner som har TG3 og TG2, for å vurdere hvilke tiltak som skal igangsettes og hvor omfattende arbeidet blir. Vurderingen kan gjøres i kombinasjon med normalt skjøtselarbeid på veien og enkeltminnene som er merket med TG1.

Forslag til videre arbeid:

- En profesjonell prosjekthåndtering hvor kulturminnefaglige byggeledere og rådgivere påkobles i felt
- Viktig å huske på at arbeidet ved istandsetting av historisk vei er en *byggeplass* og da må alle HMS-rutiner på plass.
- Kostnadsberegning for skjøtsel og istandsetting
- Hvem skal ha ansvaret for arbeidet som skal utføres? Samarbeid med kulturvernmyndigheter er viktig for korrekt utført istandsetting og skjøtsel. Vil det være behov for opplæring?
- Opprette kontakt med grunneiere, historielag og andre som blir berørt/er relevante for postveien
- Lage en plan for årlig skjøtselsarbeid, hvem som har ansvar for det og i hvilket tidsrom det skal utføres.
- Ta stilling til om det kreves flere tiltak med veien enn de som er oppført i rapporten
- Eventuelt annet som kan dukke opp av arbeid knyttet til postveien

8 Vedlegg

8.1 Fotoliste

8.1.1 Parsell 1 Kjellstadli – Fjelltun

Foto 5652 til 5673

Foto 6461 til 6464

8.1.2 Parsell 2 Fjelltun – Hellesylt

Foto 5674 til 5686 Foto 5945 til 5955

Foto 5878 til 5880, 5883, 5885 Foto 6439 til 6442

Foto 5891 til 5892 Foto 6446 til 6451

Foto 5894 til 5908 Foto 6453, 6440

Foto 5910 til 5943

8.1.3 Parsell 3 Naustberget – Ljøbakken

Foto 6322 til 6329 Foto 6351 til 6395

Foto 6330 til 6335 Foto 6400 til 6428

Foto 6335 til 6342

Foto 6345 til 6349

8.1.4 Parsell 4 Herdalen – Svemork/Sve

Foto 5593 til 5610 Foto 5796 til 5803

Foto 5613 til 5614 Foto 5805 til 5813

Foto 5616 til 5651 Foto 5815 til 5846

8.1.5 Parsell 5 Svemork/Sve – Stranda sentrum

Foto 5573 til 5588

Foto 5590 til 5592

8.2 Kilder

Berrum, Hans (1902): Norges posthistorie 1647 – 1719. Kristiania MCMII J. W. Cappelen.

(1906): Norges posthistorie 1720 – 1814. Centraltrykkeriet Kristiania.

Skyssplikt. Lokalhistoriewiki.no

<https://lokalhistoriewiki.no/wiki/Skyssplikt> [Lesedato: 20.10.2020]

Skysstasjoner. Lokalhistoriewiki.no

<https://lokalhistoriewiki.no/wiki/Skysstasjon> [Lesedato: 20.10.2020]

Statens Vegvesen (2019): Postvegen Stavanger – Bergen – Trondheim. Rettleiar for skjøtsel, vedlikehald og restaurering. Norsk Vegmuseum

Vegminner i Møre og Romsdal fylke. Veghistorie i Norge – med hovedvekt på tidsrommet 1537 – 1960. Statens vegvesen Møre og Romsdal, 2001